

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní
Katedra managementu a informatiky

Veřejné zakázky v hlavním městě v Praze

Bakalářská práce

Public Procurements in the City of Prague
Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
Ing. Jan URBANEC

AUTOR PRÁCE
Petr JÁGR

PRAHA
2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 8. 3. 2023

Petr JÁGR

ANOTACE

Práce se zabývá veřejnými zakázkami v hlavním městě Praze. Jádrem práce je komparace vybraných veřejných zakázek zadáných hlavním městem Prahou (Městskou policií hl. m. Prahy) a dvěma ministerstvy – Ministerstvem vnitra a Ministerstvem zdravotnictví. První část práce se věnuje vymezení charakteristik veřejných zakázek i nelegálními jevy v oblasti veřejných zakázek. Aplikační část srovnává zadávání a realizaci vybraných veřejných zakázek, které spojuje reakce na pandemickou situaci COVID-19, kdy byl extrémní nedostatek ochranných prostředků v celé společnosti, s cílem navrhnout vhodná doporučení pro zadavatele, dodavatele, obce i stát.

ANNOTATION

The work deals with public contracts in the capital city of Prague. The core of the work is a comparison of selected public contracts awarded by the capital Prague (Municipal Police of Prague) and two ministries - the Ministry of the Interior and the Ministry of Health. The first part of the thesis deals with the definition of the characteristics of public contracts and illegal phenomena in the field of public contracts. The application part compares the awarding and implementation of selected public contracts, which combines the response to the COVID-19 pandemic situation, when there was an extreme lack of protective equipment throughout the company, with the aim of proposing suitable recommendations for contracting authorities and suppliers, municipalities and the state.

KLÍČOVÁ SLOVA

Veřejné zakázky, osobní ochranné prostředky, COVID-19, hl. m. Praha, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví, zadavatel, dodavatel, Nejvyšší kontrolní úřad, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

KEYWORDS

Public contracts, personal protective equipment, COVID-19, capital city of Prague, Ministry of the Interior, Ministry of Health, contracting authority, supplier, Supreme Audit Office, Office for the Protection of Economic Competition.

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu práce Ing. Janu Urbancovi, za cenné rady, náměty a vstřícný přístup po celou dobu naší spolupráce.

OBSAH

<u>ÚVOD</u>	7
<u>TEORETICKÁ ČÁST</u>	9
1 <u>EKONOMICKÁ PODSTATA VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK</u>	9
2 <u>PRÁVNÍ ÚPRAVA VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK</u>	15
2.1 <u>Přehled právních předpisů</u>	15
2.1.1 <u>Hlavní prvky zákona č. 134/2016 S.</u>	17
2.1.2 <u>Novelizovaná ustanovení ZZVZ</u>	18
2.1.3 <u>Praktický dopad novelizovaných ustanovení ZZVZ</u>	20
2.1.4 <u>Legislativní trendy</u>	21
2.1.5 <u>Právní předpisy Evropské unie</u>	21
2.1.6 <u>Principy evropské úpravy</u>	25
2.2 <u>Nová tuzemská právní úprava veřejných zakázek</u>	27
2.2.1 <u>Právní úprava zadávání veřejných zakázek</u>	28
2.2.2 <u>Nové zásady zadávání veřejných zakázek</u>	30
2.3 <u>Zadavatel</u>	32
2.3.1 <u>Veřejný zadavatel</u>	32
2.3.2 <u>Dotovaný zadavatel</u>	33
2.3.3 <u>Sektorový zadavatel</u>	33
2.3.4 <u>Dobrovolný zadavatel</u>	34
2.4 <u>Dodavatel</u>	34
2.4.1 <u>Portál dodavatele</u>	35
2.5 <u>Základní zásady zadávání veřejných zakázek</u>	35
2.5.1 <u>Zásada transparentnosti</u>	36
2.5.2 <u>Zásada rovného zacházení</u>	37
2.5.3 <u>Zásada zákazu diskriminace</u>	37
2.5.4 <u>Zásada přiměřenosti</u>	39
2.5.5 <u>Zásady 3E</u>	39
2.6 <u>Právní úprava jednotlivých druhů veřejných zakázek</u>	41
2.6.1 <u>Veřejné zakázky na dodávky</u>	41
2.6.2 <u>Veřejné zakázky na služby</u>	41

2.6.3	<u>Veřejné zakázky na stavební práce</u>	42
2.6.4	<u>Technické podmínky veřejné zakázky na stavební práce</u>	43
2.7	<u>Dělení dle předpokládané hodnoty veřejné zakázky</u>	43
2.7.1	<u>Nadlimitní veřejné zakázky</u>	44
2.7.2	<u>Podlimitní veřejné zakázky</u>	45
2.7.3	<u>Veřejné zakázky malého rozsahu</u>	46
3	<u>NELEGÁLNÍ JEVY V OBLASTI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK A</u>	
	<u>INSTITUCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ VEŘEJNÉHO ZÁJMU</u>	46
3.1	<u>Korupce</u>	46
3.2	<u>Pletichy</u>	47
3.3	<u>Nejvyšší kontrolní úřad</u>	49
3.4	<u>Úřad pro ochranu hospodářské soutěže</u>	51
3.4.1	<u>Úřad a veřejné zakázky</u>	52
	<u>APLIKAČNÍ ČÁST</u>	54
4	<u>ANALÝZA VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK HL. MĚSTA PRAHY Z ROKU 2021</u>	54
5	<u>ANALÝZA VYBRANÝCH VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK MINISTERSTVA</u>	
	<u>VNITRA A MINISTERSTVA ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY Z ROKU</u>	
	<u>2020</u>	60
6	<u>KOMPARACE VYBRANÝCH VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK 2020 A 2021</u>	67
7	<u>NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO PRAXI</u>	70
	<u>ZÁVĚR</u>	72
	<u>LITERATURY A PRAMENY</u>	74
	<u>SEZNAM POUŽITÝCH OBJEKTŮ</u>	80

ÚVOD

Veřejné zakázky představují oboustranně výhodnou smlouvu mezi zadavatelem a dodavatelem. Podstata veřejných zakázek spočívá v poptávce ze strany zadavatele a nabídce ze strany dodavatele. Na první pohled se může zdát, že se jedná o prostý smluvní vztah.

Jádrem práce bude komparace vybraných veřejných zakázek zadaných hlavním městem Prahou (Městskou policií hl. m. Prahy) a dvěma ministerstvy – Ministerstvem vnitra a Ministerstvem zdravotnictví. S cílem navrhnout vhodná doporučení pro praxi. Tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím teoretické a aplikační části.

Na základě srovnání zadávání a realizace vybraných veřejných zakázek, které spojuje reakce na pandemickou situaci, budou vyslovena doporučení pro zadavatele (včetně státu) i dodavatele.

V rámci teoretické části dojde k základnímu vymezení charakteristik veřejných zakázek, kterými jsou jejich ekonomická podstata a právní ukotvení. Bude pojednáno i o nelegálních jevech v oblasti veřejných zakázek, jako jsou korupce či pletichy, pozornost bude věnována ale i institucionálnímu zajištění veřejného zájmu, který v České republice vykonává Nejvyšší kontrolní úřad a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

Stěžejní část textu spočívá v aplikační části práce, v rámci které dojde ke komparaci veřejných zakázek týkajících se nákupu ochranných prostředků. Nejprve bude popsána a analyzována veřejná zakázka hlavního města Prahy na dodání ochranných prostředků z roku 2021 pro městskou policii hl.m. Prahy. Následně dojde k popisu a analýze státních veřejných zakázek (Ministerstva vnitra a Ministerstva zdravotnictví) na ochranné prostředky z roku 2020. V další části bude provedena vlastní komparace vybraných veřejných zakázek. Na základě zjištěných výsledků budou uvedeny návrhy a doporučení pro praxi.

Komparace vybraných veřejných zakázek mezi hlavním městem Prahou, tedy obcí a Ministerstvem vnitra a zdravotnictví, jako stát, byla vybraná proto, že se jednalo o výjimečnou situaci, kdy extrémním nedostatkem ochranných prostředků trpěla celá společnost.

V práci si kladu tyto otázky:

Do jaké míry se odlišoval přístup k veřejným zakázkám v případech nákupů ochranných pomůcek pro boj s COVID-19, a to mezi hlavním městem Prahou a zástupci orgánů státní správy, kterými jsou Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zdravotnictví?

Jaké faktory ovlivňovaly případné odlišné přístupy?

Bylo v těchto případech postupováno ve shodě se základními zásadami veřejných zakázek?

TEORETICKÁ ČÁST

1 EKONOMICKÁ PODSTATA VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Veřejné zakázky slouží veřejnosti a jsou hrazené z veřejných finančních prostředků. Lidé, aniž by si to uvědomovali, se s veřejnými zakázkami, resp. s jejich výsledkem, setkávají neustále. Zpravidla se týkají téměř jakékoliv veřejně prospěšné nemovitosti, movité věci či služby. Příkladem může být veřejná hromadná doprava, a to jak dopravní prostředky (autobus, tramvaj), tak i pozemní komunikace (silnice, koleje) sloužící k této dopravě. Co je ovšem klíčové, prostřednictvím veřejných zakázek se vydávají značné veřejné finanční prostředky.

Podstatou a smyslem fungování veřejných financí je existence veřejného sektoru, který reaguje na určitá tržní selhání. K selhání trhu dochází ve 3 základních ohledech – v efektivnosti (např. vznik monopolů, kartelových dohod), stabilitě (např. nezaměstnanost, vysoká míra inflace) a spravedlnosti (např. vznik chudoby).¹ V případě existence dokonalé konkurence by na trhu došlo k vyloučení všech subjektů, které by své prostředky vynakládaly neefektivně. Právě kvůli těmto selháním trhu představují zásahy státu do ekonomiky nevyhnutelný počín.² Příkladem dalšího tržního selhání je neefektivnost v produkováných statcích a službách. Stát se pak zapojuje ve veřejném zájmu do ekonomických vztahů na straně poptávky, což pak zpětně vytváří rizika selhání na straně státu (vládní selhání), k nimž patří nelegální jevy v oblasti veřejných zakázek (například korupce). Regulace je až reakcí státu (státním zásahem) na negativní společenské jevy (do té doby neregulované). „*Veřejné finance fungují na základě historického poznatku, že tržní systém (v podstatě soukromé finance) fungující*

¹ ČERNOHORSKÝ, Jan. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing, 2020. Finance (Grada). ISBN 978-80-271-2215-8, s. 422.

² MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8.

*v moderních ekonomikách nedokáže ve všech případech zajistit efektivní alokaci zdrojů.*³

Snahou státu prostřednictvím alokační funkce je odstranění tržního selhání (monopoly, externality nebo veřejné statky). Stabilizační funkce státu zmírňuje či zcela eliminuje makroekonomické výkyvy a narovnáva hospodářský cyklus. Redistribuční funkce vyjadřuje potřebu přerozdělování důchodů a blahobytu mezi jedince i domácnosti za účelem udržení sociálního smíru.⁴

Snahou státu je minimalizace těchto negativních dopadů prostřednictvím legislativou daných postupů zakotvených v zákoně o zadávání veřejných zakázek. Ty jsou pro veřejný sektor závazné a slouží k efektivnější alokaci prostředků v případě absence tržních sil.⁵

Veřejné finance se odvíjí od existence veřejných statků, přičemž veřejným statkem se rozumí statek, „jehož spotřebou se nezmenšuje možnost spotřeby pro někoho dalšího a zároveň nikoho nelze ze spotřeby vyloučit.“⁶

Veřejné finance vytváří veřejné finanční fondy především díky výnosům z daní a přerozdělují tyto fondy tak, aby zajistily veřejné statky. Hlavním účelem tohoto přerozdělování je co největší efektivita a zmírnění sociálních nerovností. U veřejných financí nelze efektivnost posuzovat podle zisku (tak jako tomu je u soukromého sektoru). Stěžejním je posouzení přínosu (zvýšení užítku) získaný

³ ČERNOHORSKÝ, Jan. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing, 2020. Finance (Grada). ISBN 978-80-271-2215-8, s. 422.

⁴ PAVEL, Jan. Transparency International-Česká republika. *Veřejné zakázky v České republice: konkurence nebo transparentnost: Ekonomické aspekty veřejných zakázek* [online]. [cit. 2022-10-30].

⁵ MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8.

⁶ ČERNOHORSKÝ, Jan. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing, 2020. Finance (Grada). ISBN 978-80-271-2215-8, s. 422.

daným veřejným statkem, přičemž se očekávají náklady adekvátní výši poskytovaného statku.

Příkladem mohou být nepoměrné náklady na výstavbu dálnice a laviček či osvětlení v parku a jejich zcela odlišný přínos, nicméně ani jedna z investic nepřináší zisk.⁷

V roce 2020 bylo evidováno necelých 8 tisíc (7.990) zahájených zadávacích řízení. Měsíčně se tak jednalo o 599-755 zahájených zadávacích řízení představujících 7,5-9,4 % z celého roku.⁸

Na identifikaci problémů s veřejnými zakázkami se zaměřuje také Nejvyšší kontrolní úřad na základě § 3 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu. Ten v roce 2020 schválil na 29 kontrolních závěrů z provedených kontrolních akcí. Poslední institucí vykonávající kontrolu je Ministerstvo financí, který v roce 2020 identifikoval nejčastější pochybení ve smyslu obcházení povinnosti zadat veřejnou zakázku v některém ze zadávacích řízení, volby nesprávného druhu zadávacího řízení, a neoprávněného, popřípadě nesprávného aplikování výjimek z povinnosti postupovat v zadávacím řízení.⁹

Veřejné zakázky lze rozlišovat rovněž podle typu kontraktu na klasickou veřejnou zakázku a tzv. PPP (partnerství soukromého a veřejného sektoru).

⁷ ČERNOHORSKÝ, Jan. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing, 2020. Finance (Grada). ISBN 978-80-271-2215-8, s. 422-423.

⁸ ČERNOHORSKÝ, Jan. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing, 2020. Finance (Grada). ISBN 978-80-271-2215-8, s. 444.

⁹ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Odbor národních a EU informačních systémů. *Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2020* [online]. Praha, 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:gbSS69NZRS0J:https://ec.europa.eu/docsroom/documents/47760/attachments/1/translations/cs/renditions/native+&cd=3&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>

PPP či rovněž někdy užívané označení veřejně soukromé partnerství (z anglického spojení slov *Public-Private Partnership*) „představuje veřejnou službu, která je financována a provozována prostřednictvím partnerství mezi veřejnou organizací a jedním nebo několika soukromými společnostmi.“¹⁰

Některé formy PPP se označují jako soukromé finanční iniciativy. V praxi nezbytný kapitál dodává soukromý investor – koncesionář – a na podkladě koncesní smlouvy s veřejným zadavatelem zabezpečuje poptávanou veřejnou službu po dobu stanovenou ve smlouvě.

Pro tuto formu PPP je typický investiční charakter, kdy investice bývá postupně hrazena veřejným zadavatelem prostřednictvím plateb za tuto službu. Možností je také udělení práva k inkasování platby za služby přímo od uživatelů.¹¹

Další formy spolupráce veřejného sektoru a soukromého partnera může nabízet existence společného podniku.¹²

Smluvním partnerem veřejného sektoru v rámci PPP zpravidla bývá společnost, a to speciálně vytvořená pro tyto účely. Obecně se nazývá SPV neboli *Special Purpose Vehicle* čili doslovně prostředek pro zvláštní/speciální účely. SPV nese zodpovědnost za financování a zajištění nezbytného zařízení pro konkrétní veřejnou službu včetně následného provozu.

¹⁰ SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách: jak poskytovat zákaznický orientované veřejné služby*. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-4819-1, s. 132.

¹¹ SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách: jak poskytovat zákaznický orientované veřejné služby*. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-4819-1, s. 132.

¹² SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách: jak poskytovat zákaznický orientované veřejné služby*. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-4819-1, s. 132.

Úspěch PPP ovlivňuje správná definice projektu, výběr vhodného platebního mechanismu mezi veřejným a soukromým partnerem a kulturní aspekty i schopnosti manažerů obou smluvních stran.¹³

PPP projekty v České republice bývají úspěšné prozatím spíše na municipální a regionální úrovni, většinou v rámci zařízení sociálních služeb jako např. školní jídelny, sportoviště či v hromadné dopravě.¹⁴

Hlavní rozdíly mezi PPP a veřejnými zakázkami tradičního stříhu zobrazuje Tabulka č. 1.

Tabulka č. 1: Rozdíl mezi PPP a klasickými VZ

Rozdíl/PPP, VZ	PPP	VZ
Investiční náklady	Jdou za koncesionářem	Jdou za zadavatelem
Příjmy z projektu	Příjem koncesionáře z provozu služby Platby uživatelů	- Platby uživatelů
Rozdělení rizik	Většinu rizik nese koncesionář	Rizika projektu nese zadavatel s výjimkou rizik podle Smlouvy o dílo, které jdou za dodavatelem

Zdroj: vlastní zpracování dle¹⁵

PPP a VZ lze porovnat rovněž z hlediska silných a slabých stránek.

¹³ SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách: jak poskytovat zákaznický orientované veřejné služby*. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-4819-1, s. 132-133.

¹⁴ SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách: jak poskytovat zákaznický orientované veřejné služby*. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-4819-1, s. 133.

¹⁵ ŠMÍD, Vojtěch. ČVUT v Praze. : *PPP projekty a jejich porovnání s klasickým zadáváním veřejných zakázek* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: http://www.conference-cm.com/podklady/history2/referaty/Smid_Kaderabkova_ref.pdf, s. 2.

Tabulka č. 2: Silné a slabé stránky PPP a VZ

Silné stránky	
PPP	VZ
hodnota peněz	zkušenosti veřejného sektoru
jedna smluvní strana pro celý projekt	nižší administrativní náročnost VZ
přenos části rizik na koncesionáře	nižší časová náročnost přípravy oproti PPP
znalost dlouhodobých nákladů projektu	-
zapojení inovací	-
rozložení plateb v čase	-
platba až za výsledný výstup projektu	-
Slabé stránky	
PPP	VZ
náročnost přípravy	hlavní rizika na straně zadavatele
nižší flexibilita zahájených projektů	překračování plánovaných nákladů výstavby
vyšší cena peněz pro privátní sektor	zpoždění výstavby
předpoklad konkurenčního prostředí	zaměření pouze na investiční náklady výstavby
nevhodné pro některé projekty	více smluvních stran-dodavatelů projektu
-	cash-flow projektu

Zdroj: vlastní zpracování dle¹⁶

¹⁶ ŠMÍD, Vojtěch. ČVUT v Praze.: *PPP projekty a jejich porovnání s klasickým zadáváním veřejných zakázek* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: http://www.conference-cm.com/podklady/history2/referaty/Smid_Kaderabkova_ref.pdf, s. 2-5

2 PRÁVNÍ ÚPRAVA VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

2.1. Přehled právních předpisů

Stěžejním právním předpisem vztahujícím se k veřejným zakázkám v České republice je zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen ZZVZ). Ten však zdaleka není jediným právním předpisem upravujícím tuto problematiku. Přehled platných právních předpisů v rámci České republiky týkajících se veřejných zakázek shrnuje *Tabulka č. 3: Přehled legislativy veřejných zakázek – Česká republika*.

Legislativu spojenou s veřejnými zakázkami lze však rozdělit i dle klíče, zda je harmonizována evropským právem či pouze národním.

První legislativní akt s dopadem na budoucí Československou republiku spočíval v nařízení č. 61/1909 o zadávání státní dodávek a prací.¹⁷ 28. září 1994 došlo k přijetí zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek s účinností od 1. ledna 1995. V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004 vešel v platnost zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách. V roce 2006 byl přijat zcela nový zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, který byl nahrazen zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

¹⁷ DOLEŽALOVÁ, Helena. *Historie zadávání veřejných zakázek*. Ústav státu a práva AV ČR. Právník: Teoretický časopis pro otázky státu a práva, 1998.

Tabulka č. 3: Přehled legislativy veřejných zakázek – Česká republika

Právní předpis	Označení	Název	Platný od	Účinný od
Zákon	134/2016 Sb.	o zadávání veřejných zakázek	29.04.2016	01.10.2016
Nařízení vlády	172/2016 Sb.	o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek	08.06.2016	01.10.2016
Vyhláška	260/2016 Sb.	stanovení podrobnějších podmínek týkajících se elektronických nástrojů, elektronických úkonů při zadávání veřejných zakázek a certifikátu shody	08.08.2016	01.10.2016
Vyhláška	248/2016 Sb.	o náležitostech obsahu žádosti o předchozí stanovisko k uzavření smlouvy a ke změně závazku ze smlouvy podle zákona o zadávání veřejných zakázek	03.08.2016	01.10.2016
Nařízení vlády	173/2016 Sb.	o stanovení závazných zadávacích podmínek pro veřejné zakázky na pořízení silničních vozidel	08.06.2016	01.10.2016
Vyhláška	170/2016 Sb.	o stanovení paušální částky nákladů řízení o přezkoumání úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek	31.05.2016	01.10.2016

Vyhláška	169/2016 Sb.	o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr	31.05.2016	01.10.2016
Vyhláška	168/2016 Sb.	o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele	31.05.2016	01.10.2016
Zákon	138/2006 Sb.	kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných zakázkách	19.04.2006	01.07.2006

Zdroj: vlastní zpracování dle ¹⁸

Unijní právní předpisy jsou vymezeny v následujícím oddíle s rozdělením na zadávací směrnice, prováděcí předpisy k zadávacím směrnicím, přezkumné směrnice a nařízení.

2.1.1 Hlavní prvky zákona č. 134/2016 Sb.

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek obsahuj patnáct částí v celkem 279 paragrafech.

Tabulka č. 4: Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek znázorňuje jednotlivé oblasti, kterými se zákon zabývá.

¹⁸ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Tabulka č. 4: Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Část	Název	Paragrafy
První	Obecná ustanovení	1 - 32
Druhá	Základní ustanovení o zadávacích řízeních	33 - 51
Třetí	Podlimitní režim	52 - 54
Čtvrtá	Nadlimitní režim	55 - 128
Pátá	Zjednodušený režim	129
Šestá	Zvláštní postupy	130 - 150
Sedmá	Postup pro zadávání sektorových veřejných zakázek	151 - 173
Osmá	Postup pro zadávání koncesí	174 - 186
Devátá	Postup pro zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany nebo bezpečnosti	187 - 209
Desátá	Společná ustanovení	210 - 223
Jedenáctá	Informační systém o veřejných zakázkách	224 - 232
Dvanáctá	Systém certifikovaných dodavatelů	233 - 240
Třináctá	Ochrana proti nesprávnému postupu zadavatele	241 - 272
Čtrnáctá	Přechodná a závěrečná ustanovení	273 - 277
Patnáctá	Účinnost	279

Zdroj: vlastní zpracování dle ¹⁹

2.1.2 Novelizovaná ustanovení ZZVZ

S přijetím zákona č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností došlo k přijetí úpravy také ZZVZ. V části desáté – změna zákona o zadávání veřejných zakázek čl. XIV upravuje zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění:

- zákona č. 368/2016 Sb.,
- zákona č. 147/2017 Sb.,
- zákona č. 183/2017 Sb.,
- zákona č. 287/2018 Sb.,

¹⁹ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

- zákona č. 277/2019 Sb.
- nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 309/2019 Sb., následovně.

V § 6 došlo k doplnění odstavce 4, jehož znění spolu s poznámkou pod čarou je toto:

„(4) Zadavatel je při postupu podle tohoto zákona, a to při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele, povinen za předpokladu, že to bude vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné, dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací ve smyslu tohoto zákona. Svůj postup je zadavatel povinen řádně odůvodnit⁵²⁾.

⁵²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES. Usnesení vlády č. 531 ze dne 24. července 2017 o pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy. Pravidla pro uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy, část III materiálu čj. 781/17, schválená vládou na základě návrhu Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva životního prostředí.“

V § 28 došlo na konci věty odstavce 1 k nahrazení tečky a čárkou a doplnění písmen p) až r), jejichž znění je toto:

„p) sociálně odpovědným zadáváním postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například pracovní příležitosti, sociální začlenění, důstojné pracovní podmínky a další sociálně relevantní hlediska spojená s veřejnou zakázkou,

q) environmentálně odpovědným zadáváním postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například dopad na životní prostředí, trvale udržitelný rozvoj, životní cyklus dodávky, služby nebo stavební práce a další environmentálně relevantní hlediska spojená s veřejnou zakázkou,

r) inovaci implementace nového nebo značně zlepšeného produktu, služby nebo postupu související s předmětem veřejné zakázky.“

Zákon č. 543/2020 Sb. je platný od 23. prosince 2020 a účinnosti nabyl dnem 1. ledna 2021.²⁰

2.1.3 Praktický dopad novelizovaných ustanovení ZZVZ

Z výše uvedených novelizovaných ustanovení ZZVZ vyplývá povinnost zadavatelů dodržovat nově zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací s účinností od 1. ledna 2021.

Vzhledem k tomu, že nová úprava je zakotvená v obecné části ZZVZ – přímo u základních zásad zadávání veřejných zakázek – platnost je bez dalších omezení. Jednoduše řečeno, zásady sociálně a environmentálně odpovědného zadávání a inovace musí být uplatňovány na veškeré veřejné zakázky včetně zakázek malého rozsahu.

Z novelizovaného znění vyplývá, že zadavatel není povinen uplatnit pokaždé a veškeré zásady, ale pouze tehdy, bude-li to vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné. Posouzení ke každé zásadě zůstává na zadavateli.

Další novinkou je řádné odůvodnění postupu zadavatele. Nicméně už není specifikováno, jakým způsobem postup odůvodnit (náležitosti). S řádným odůvodněním svého postupu se tedy zadavatel musí opět vypořádat sám, především v souvislosti se zásadou transparentnosti.

Shrnutí:

- aplikace nových zásad na všechny veřejné zakázky;
- povinnost odůvodnění ne/použití zásad;
- povinnost posouzení všech uvedených zásad současně;

²⁰ Zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností.

- doporučuje se vyhotovit písemné odůvodnění ještě před zahájením výběrového/zadávacího řízení.²¹

2.1.4 Legislativní trendy

*Trendem aktuálního zákona o zadávání veřejných zakázek je jednoznačně více svobody zadavatele v rámci jednotlivých procesních kroků v průběhu zadávacího řízení, která je vykoupena větší odpovědností zadavatele. Opomenout nelze ani aktuálně celoevropský trend tzv. odpovědného zadávání, jehož účelem je dosažení přidané společenské hodnoty poskytovaného plnění, s dopady do sféry sociální a životního prostředí.*²² Tato slova potvrzuje také Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který za nezpochybnitelný trend považuje odpovědné zadávání.²³

2.1.5 Právní předpisy Evropské unie

Právní předpisy jednotného evropského trhu určují minimální pravidla pro zadávání veřejných zakázek s cílem zaručení základních zásad transparentnosti, rovného zacházení, otevřené hospodářské soutěže a řádného řízení celého procesu. Existence těchto pravidel by pak měla vést ke konkurenceschopnému, otevřenému a dobře regulovanému trhu v oblasti zadávání veřejných zakázek,

²¹ ŠILHÁNEK, Michal. EPravo.cz. *Novela zákona o zadávání veřejných zakázek – odpovědné zadávání* [online]. 2021 [cit. 2022-06-03]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novela-zakona-o-zadavani-verejnych-zakazek-odpovedne-zadavani-112498.html>

²² JANUŠ, Jan. Lawyers & Business. *Kářová: Veřejné zakázky už se nezadávají jen na cenu* [online]. 2022 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://lawyersandbusiness.cz/kanova-verejne-zakazky-uz-se-nezadavaji-jen-na-cenu/>

²³ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *ODPOVĚDNÉ ZADÁVÁNÍ JE NEZPOCHYBNITELNÝM TRENDEM, ZAZNĚLO DRUHÝ DEN MÁJOVÉ KONFERENCE* [online]. 2022 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/verejne-zakazky/3325-odpovedne-zadavani-je-nezpochybnitelnym-trendem-zaznelo-druhy-den-majove-konference.html>

jehož účel spočívá v podpoře růstu pracovních příležitostí a investic v Evropské unii.²⁴

Právní předpisy Evropské unie sestávají ze zadávacích směrnic, prováděcích předpisů k zadávacím směrnicím, přezkumných směrnic a nařízení, jejichž výčet je uveden níže.

Zadávací směrnice:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/33/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby.

Prováděcí předpisy k zadávacím směrnicím:

- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2017/1870 ze dne 16. října 2017 o zveřejnění odkazu na evropskou normu pro elektronickou fakturaci a

²⁴ Evropská unie. *Zadávání veřejných zakázek, nabídková řízení a smlouvy v rámci Evropské unie* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/live-work-study/public-contracts_cs

seznamu syntaxí podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/55/EU nařízení komise č. 2151/2003;

- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/7 ze dne 5. ledna 2016, kterým se zavádí standardní formulář jednotného evropského osvědčení pro veřejné zakázky;
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1986 ze dne 11. listopadu 2015, kterým se stanoví standardní formuláře pro uveřejňování oznámení v oblasti zadávání veřejných zakázek a kterým se zrušuje prováděcí nařízení (EU) č. 842/2011;
- Rozhodnutí Komise ze dne 22. prosince 2008, kterým se stanoví, že čl. 30 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb se nevztahuje na výrobu elektřiny v České republice;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 ze dne 23. října 2007 o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici a o zrušení nařízení Rady (EHS);
- Nařízení Komise (ES) Č. 1564/2005 ze dne 7. září 2005, kterým se stanoví standardní formuláře pro zveřejňování oznámení v rámci postupů zadávání veřejných zakázek podle směrnic Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES;
- Směrnice Komise 2005/51/ES ze dne 7. září 2005, kterou se mění příloha XX směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES a příloha VIII směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES o veřejných zakázkách;
- Nařízení Komise (ES) č. 2151/2003 ze dne 16. prosince 2003, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 o společném slovníku pro veřejné zakázky (CPV);
- Rozhodnutí Komise ze dne 22. prosince 2008, kterým se stanoví, že čl. 30 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního

hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb se nevztahuje na výrobu elektřiny v České republice;

- Rozhodnutí komise ze dne 9. prosince 2008, kterým se mění přílohy směrnic Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES o postupech pro zadávání veřejných zakázek, pokud jde o seznamy zadavatelů a veřejných zadavatelů.

Přezkumné směrnice:

- Směrnice Rady č. 89/665/EHS ze dne 21. prosince 1989 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a stavební práce;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 92/13/EHS ze dne 25. února 1992 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb.

Nařízení:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2338 ze dne 14. prosince 2016, kterým se mění nařízení (ES) č. 1370/2007, pokud jde o otevření trhu vnitrostátních služeb v přepravě cestujících po železnici;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 ze dne 23. října 2007 o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici a o zrušení nařízení Rady (EHS).

Podle Štěrbové a kol. se politika veřejných zakázek zaměřuje na otevření evropského trhu a odraz plurilaterálních dohod WTO o vládních zakázkách (*Governmental Procurement Agreement* = GPA), kde dochází k uplatňování principu nediskriminace – doložka MFN a národní zacházení. Jednoduše řečeno, v případě zadávání veřejné zakázky nelze za žádných okolností zvýhodňovat domácí dodavatele. Došlo k implementaci dohody GPA do národních právních řádů členských států EU na základě směrnice EU stanovující prahovou hodnotu veřejných zakázek, výběrová kritéria, kritéria z oblasti ekologie a sociální kritéria, pravidla pro elektronické ohlašování zakázek ve všech členských státech,

povinnost včasného oznámení v Úředním věstníku EU, povinnost včas informovat o výsledcích soutěže včetně možnosti přezkumu a žalob u Evropského soudního dvora.²⁵

2.1.6 Principy evropské úpravy

Veřejné zakázky na nákup zboží, dodávku služeb nebo stavebních prací zadávají jednak ti, kteří čerpají z veřejných financí, a jednak subjekty provozující činnost za zvláštních, nekonkurenčních podmínek (energetika, vodohospodářství, veřejná doprava, poštovní služby).

Pro všechny zakázky střední a vyšší hodnoty platí zadávání v soutěžních (zadávacích) řízeních s výjimkou pro nákup nemovitosti, případy krajní naléhavosti a v případě jediného dodavatele.

Standardní způsob zadávání zakázek spočívá v konkurenčním zadávacím řízení.

Mezi druhy zadávacích řízení se řadí:

- otevřené řízení;
- užší řízení;
- jednací řízení;
- soutěžní dialog;
- inovační partnerství;
- soutěž o návrh.

Mimo to existují další způsoby zadávacího řízení:

- uzavření rámcové dohody pro opakovaně zadávané zakázky;
- použití elektronického dynamického nákupního systému v případě opakovaných nákupů v rámci užšího řízení;
- výběr konečného vítěze prostřednictvím elektronické aukce.

25 ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4694-4, s. 252.

Hlavní limity veřejných zakázek v rámci EU, které mají vliv na použití pravidel EU, jsou závislé na předmětu nákupu a původci nákupu. Limity podléhají pravidelným revizím a mírným úpravám částek. Jedná se o:

- 140.000 EUR (většina druhů služeb a dodávek, které pořizují ústřední orgány státní správy);
- 5.382.000 EUR (stavební zakázky);
- v případě nabídek nižších hodnot se použijí vnitrostátní pravidla.

Má-li společnost sídlo v EU, může se ucházet o veřejnou zakázku v jakémkoliv státě EU. Z řízení může dojít k vyloučení v případě absence důvěry (např. při neplacení daní či příspěvků na sociální zabezpečení, při podílení se na korupci či v případě vazeb na zločinnou organizaci, při úpadku nebo vině závažného profesního pochybení).

Veřejné zakázky, na které platí pravidla EU, se zveřejňují v online verzi dodatku Úředního věstníku Evropské unie (portál TED = Tenders Electronic Daily). K hodnocení nabídek dochází prostřednictvím bodů na základě dopředu daných kritérií.

Uchazeč má být o ne/získání zakázky informován co nejdříve a v případě neúspěchu má nárok na vysvětlení odmítnutí nabídky. Existuje-li podezření na diskriminaci, lze podat stížnost či návrh na zahájení přezkumného řízení.

Došlo-li k přidělení veřejné zakázky, má dodavatel právo k zaslání elektronických faktur orgánu veřejné moci. Ty musí splňovat evropskou normu pro elektronickou fakturaci.²⁶

²⁶ Europa.eu. Pravidla zadávání veřejných zakázek [online]. 2022 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: https://europa.eu/youreurope/business/selling-in-eu/public-contracts/public-tendering-rules/index_cs.htm

2.2 Nová tuzemská právní úprava veřejných zakázek

Oproti předchozí právní úpravě veřejných zakázek – zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách – veřejnou zakázku bylo možné identifikovat prostřednictvím dvou základních přístupů: ekonomického a právního. Z ekonomického hlediska šlo veřejnou zakázku definovanou jako „*případ, kdy určitý veřejný projekt nerealizuje přímo veřejný sektor, ale za úplatu subjekt z jiného než veřejného sektoru.*“²⁷ Z právního hlediska se za veřejnou zakázku považovaly zakázky na dodávky, stavební práce nebo služby, které byly realizovány prostřednictvím písemně uzavřené úplatné smlouvy nebo více zadavateli a zhotoviteli, dodavateli nebo poskytovateli služeb. Za klíčové k posouzení, je-li něco veřejná zakázka či nikoliv, byl považován pojem zadavatel.²⁸

Není bez zajímavosti, že v současném ZZVZ není uvedena definice veřejné zakázky jako takové, ale její specifikace je vysvětlena nepřímo, a to stanovením toho, v jakých případech se jedná o zadání veřejné zakázky. Z těchto ustanovení plyne, že „*o zadání veřejné zakázky se jedná v případě uzavření úplatné smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, ze které vyplývá povinnost dodavatele poskytnout zadavateli dodávky, služby nebo stavební práce.*“²⁹

Naopak zadáním veřejné zakázky není uzavření pracovněprávní smlouvy nebo uzavření smlouvy, která upravuje spolupráci zadavatelů. Základní poznávací znak zadání veřejné zakázky spočívá v úplatné písemné smlouvě mezi zadavatelem a dodavatelem, kde dochází k plnění na dodávky, služby či stavební práce.

V této souvislosti vyvstávají otázky, proč se jedná o tak složitý proces, případně proč v těchto případech nefunguje princip smluvní volnosti, tak jako

²⁷ MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8, s. 70.

²⁸ MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8, s. 70.

²⁹ DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz. *Veřejné zakázky* [online]. 2020 [cit. 2022-06-03]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/2/>

v každodenním podstupování procesu uzavírání smluv upraveného občanským zákoníkem, kdy si lze vybrat, s kým bude smlouva uzavřena a za jakých podmínek. Odpovědí je jednak soukromý zájem každého, který není zákonem tak přísně regulován, jednak veřejný zájem v případě nakládání s veřejnými financemi, u kterého musí být předem jasně daná pravidla.³⁰

2.2.1 Právní úprava zadávání veřejných zakázek

Při zadávání veřejných zakázek má zadavatel povinnost řídit se zásadami zadávání veřejných zakázek. Čtyřmi původními základními zásadami vyplývajícími ze ZZVZ se rozumí zásada rovného zacházení, zásada zákazu diskriminace, zásada transparentnosti a zásada přiměřenosti. Těmto zásadám je věnována samostatná podkapitola č. 2.5. stejně jako principům 3E neboli principu efektivnosti, hospodárnosti a účelnosti, které jsou zakotvené v zákoně č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů. V souvislosti s výše uvedenou novelizací ZZVZ přibyly tři nové zásady, kterými je třeba se při zadávání veřejných zakázek řídit. Jedná se o zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací. Blíže o nich pojednává podkapitola 2.2.2.

Veřejné zakázky jsou zadávány s účelem poskytnutí soutěže „v rámci získání plnění veřejné zakázky mezi různými dodavateli s cílem efektivního vynakládání veřejných finančních prostředků, kdy právě dodržování základních zásad při zadávání veřejných zakázek má k tomuto účelu přispět.“³¹ Podle § 6 upravujícího zásady zadávání veřejných zakázek v odst. 3 nesmí zadavatel omezit účast v zadávacím řízení dodavatelům se sídlem a) v členském státě Evropské unie,

³⁰ ZAHÁLKOVÁ, Kristýna. Frank Bold. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku

³¹ DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz. *Veřejné zakázky* [online]. 2020 [cit. 2022-06-03]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/2/>

Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederaci; nebo b) v jiném státě majícím s Českou republikou nebo Evropskou unií uzavřenou mezinárodní smlouvu, která zaručuje přístup dodavatelům z těchto zemí k zadávané veřejné zakázce.

Průběh zadávacího řízení lze shrnout do následujících fází:

- zahájení zadávacího řízení prostřednictvím odeslání oznámení a zveřejnění dokumentace s uvedenými veškerými podmínky účasti v zadávacím řízení na profil zadavatele;
- podání nabídek/žádostí o účast v souvislosti s typem zadávacího řízení, které zvolil zadavatel;
- hodnocení podaných nabídek;
- posouzení podaných nabídek/nabídky vybraného uchazeče;
- výběr nejvhodnější nabídky;
- zveřejnění výsledků zadávacího řízení.³²

ZZVZ rozlišuje a upravuje tyto následující typy zadávacích řízení:

- otevřené řízení (§ 56-57 ZZVZ);
- užší řízení (§ 58-59 ZZVZ);
- jednací řízení s uveřejněním (§ 60-62 ZZVZ);
- jednací řízení bez uveřejnění (§ 63-67 ZZVZ);
- řízení se soutěžním dialogem (§ 68-69 ZZVZ);
- zjednodušené podlimitní řízení (§ 53-54 ZZVZ);
- řízení o inovačním partnerství (§ 70-72 ZZVZ);
- řízení pro zadání zakázky ve zjednodušeném režimu.³³

³² DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz. *Veřejné zakázky: Pojem zadávací řízení* [online]. 2020 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/5/>

³³ DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz. *Veřejné zakázky: Pojem zadávací řízení* [online]. 2020 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/5/>

2.2.2 Nové zásady zadávání veřejných zakázek

Při zadávání veřejných zakázek má zadavatel vždy povinnost dodržovat určité zásady. Druh zakázky nehraje roli. To znamená, že dodržování zásad platí jak pro nadlimitní, tak i podlimitní zakázky a také zakázky malého rozsahu. Více se rozdělení veřejných zakázek na jednotlivé druhy věnuje samostatná kapitola č. 2.6 a č. 2.7.

Zásada sociálně odpovědného zadávání

Tato zásada spočívá v povinnosti zadavatele zohlednit sociální stránku nabídek dodavatelů. Při hodnocení je potřeba vzít v úvahu, jaké se s nabídkou pojí nové pracovní příležitosti či pomůže-li nabídka se sociálním začleněním znevýhodněných občanů. Úsilím zadavatele by mělo být vybrat takového dodavatele, který zajistí pracovní podmínky na patřičné úrovni v rámci plnění zakázky.³⁴ Sociálně odpovědné zadávání má dále podporovat vzdělávání, praxi a rekvalifikaci, účast sociálních podniků ve veřejných zakázkách, malé a střední podniky, dodavatelské vztahy či etické nakupování.³⁵

Zásada environmentálně odpovědného zadávání

Zásada environmentálně odpovědného zadávání spočívá v zohledňování nabídek ve smyslu jejich dopadu na životní prostředí. Zadavatel má povinnost usilovat o řešení přispívající k trvale udržitelnému rozvoji bez negativních ekologických

³⁴ ZAHÁLKOVÁ, Kristýna. Frank Bold. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku

³⁵ Česká komora architektů. *NOVÉ ZÁSADY ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK OD 1. 1. 2021* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.cka.cz/cs/pro-architekty/legislativa/caste-dotazy-faq/nove-zasady-zadavani-verejnych-zakazek-od-1-1-2021>

dopadů.³⁶ Cílem této zásady je šetření přírodních zdrojů, racionální využívání energií a vody, prevence vzniku odpadu.³⁷

Zásada inovací

Cílem této zásady je, aby zadavatel upřednostňoval technologicky pokročilé řešení, tzn. moderní produkty, služby, postupy a technologie.³⁸ Inovací se podle § 28 odst. 1 písm. r) ZZVZ rozumí „*implementace nového nebo značně zlepšeného produktu, služby nebo postupu související s předmětem veřejné zakázky.*“³⁹ Tím se z této zásady stává nejsložitěji uchopitelná zásada, neboť ne každá veřejná zakázka je adeptem na aplikaci této zásady. To však neodstraňuje povinnost zadavatele odůvodnit, proč případný prostor pro inovaci nebyl u dané zakázky nalezen.⁴⁰

³⁶ ZAHÁLKOVÁ, Kristýna. Frank Bold. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: [https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku)

[pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku)

³⁷ Česká komora architektů. *NOVÉ ZÁSADY ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK OD 1. 1. 2021* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.cka.cz/cs/pro-architekty/legislativa/caste-dotazy-faq/nove-zasady-zadavani-verejnych-zakazek-od-1-1-2021>

³⁸ ZAHÁLKOVÁ, Kristýna. Frank Bold. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: [https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareniobce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareniobce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku)

[pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareniobce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku)

³⁹ § 28 odst. 1 písm. r) ZZVZ.

⁴⁰ ŠVARŤČKOVÁ, Monika. Epravo.cz. *Odpovědné veřejné zadávání – nové základní zásady ZZVZ* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/odpovedne-verejne-zadavani-nove-zakladni-zasady-zzvz-112560.html>

2.3 Zadavatel

Zadavatel má oprávnění nakládat s veřejnými prostředky. Jedná se o subjekt objedávající a přijímající plnění v rámci veřejných zakázek (na dodávky, služby či stavební práce) od dodavatele.⁴¹ Existují 3 kategorie veřejných zadavatelů:

- veřejný;
- dotovaný;
- sektorový.

V ZZVZ není samostatně vymezen ani dotovaný ani sektorový (v praxi zvaný jako síťový/odvětvový) zadavatel, v rámci vymezení pojmu zadavatel lze najít tzv. dobrovolného zadavatele.

2.3.1 Veřejný zadavatel

Veřejného zadavatele definuje § 4 ZZVZ, mezi které patří:

- Česká republika a její organizační složka jako samostatní zadavatelé;
- Česká národní banka;
- státní příspěvková organizace;
- územní samosprávný celek nebo jeho příspěvková organizace;
- jiná právnická osoba:
 - založená/zřízená k uspokojování potřeb veřejnosti bez průmyslové či obchodní povahy;
 - převážně financována jiným veřejným zadavatelem, který zde má rozhodující vliv či jmenuje nebo volí nadpoloviční většinu členů ve statutárním/kontrolním orgánu.

⁴¹ ZAHÁLKOVÁ, Kristýna. Frank Bold. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku

Příkladem jiných právnických osob jsou např. Český rozhlas, Česká televize, dopravní podniky, Horská služba České republiky. V případě, že zadavatel hodlá uzavřít smlouvu, kdy bude poskytováno plnění z veřejných financí, je vyžadováno zadávací řízení, nestanoví-li zákon jinak.⁴²

2.3.2 Dotovaný zadavatel

Dotovaný zadavatel je právnická či fyzická osoba zadávající nadlimitní či podlimitní veřejnou zakázku, která je z více než poloviny hrazená z finančních prostředků, které jsou poskytovány z rozpočtu veřejného zadavatele, Evropské unie, veřejného rozpočtu cizí země nebo přesáhnou-li tyto peněžní prostředky hodnotu 200.000.000 Kč. K poskytování peněžních prostředků z veřejných rozpočtů dochází i tehdy, je-li jejich poskytování uskutečněno prostřednictvím jiných osob. Další postup při zadávání veřejné zakázky je totožný jako pro veřejného zadavatele.⁴³

2.3.3 Sektorový zadavatel

Sektorového zadavatele definuje ZZVZ nepřímě jako veřejného zadavatele, který zadává sektorové veřejné zakázky včetně sektorových koncesí. Sektorovým zadavatelem se též rozumí osoba při výkonu relevantní činnosti vykonávající tuto činnost podle zvláštního nebo výhradního práva, nebo uplatňuje-li veřejný zadavatel nad takovou osobou dominantní vliv. Relevantní činnosti jsou vymezeny v § 153 ZZVZ jako plynárenství, elektroenergetika, vodárenství apod. Zde jsou uvedena rovněž zvláštní zákonná pravidla a odchylky pro zadávání sektorových veřejných zakázek.

⁴² ZAHÁLKOVÁ, Kristýna. Frank Bold. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku

⁴³ § 4 odst. 2 ZZVZ.

2.3.4 Dobrovolný zadavatel

Ani dobrovolný zadavatel není v ZZVZ výslovně definován. Přesto jej lze vymezit jako patřícího do kategorie zadavatelů, jež ZZVZ definuje jako zadavatele, „*který zahájí zadávací řízení, ač k tomu nebyl povinen, tento je však povinen ve vztahu k takto zadávané veřejné zakázce dodržet postup stanovený ZZVZ.*“⁴⁴ Za dobrovolného zadavatele je považována rovněž jakákoliv jiná osoba zahajující zadávací řízení na veřejnou zakázku bez povinnosti takového postupu. Tím se stává zadavatelem v souvislosti s tímto zadávacím řízením a přestává jím být až v momentě jeho ukončení.

2.4 Dodavatel

Při vyhledání slova dodavatel v ZZVZ dojde k výpisu 513 výskytů. Předmětem úpravy ZZVZ v souvislosti s dodavateli dle § 1 je:

- b) povinnost dodavatelů při zadávání veřejných zakázek a při zvláštních postupech předcházejících jejich zadání;
- g) systém kvalifikovaných dodavatelů;
- h) systém certifikovaných dodavatelů.

Podle § 5 ZZVZ se dodavatelem rozumí osoba, „*která nabízí poskytnutí dodávek, služeb nebo stavebních prací, nebo více těchto osob společně. Za dodavatele se považuje i pobočka závodu; v takovém případě se za sídlo dodavatele považuje sídlo pobočky závodu.*“⁴⁵

Podle slovníčku internetového portálu Verejna-soutez.cz je dodavatelem fyzická či právnická osoba dodávající zboží, poskytující služby nebo provádějící stavební

⁴⁴ DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz. *Veřejné zakázky: Zadavatel veřejné zakázky* [online]. 2020 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/3/>

⁴⁵ § 5 ZZVZ.

práce za předpokladu, že sídlí na území České republiky, má zde místo podnikání nebo trvalý pobyt. Dodavatelem může být také zahraniční dodavatel.⁴⁶

2.4.1 Portál dodavatele

Vzhledem k dynamičnosti trhu s veřejnými zakázkami, kdy denně dochází k vypisování desítek zakázek, může pro dodavatele být náročné tuto situaci sledovat. Z toho důvodu byl vytvořen Portál Dodavatele, který provozuje firma Spojené nástroje elektronické s.r.o. Jako nástroj, který elektronizuje veřejné zakázky dvou hlavních firem v České Republice. (QCM, s.r.o. a Tender Systems, s.r.o.)

Zde jsou shromážděny veškeré veřejné zakázky v České republice s funkcí jejich vyhledávání a upozornění. Výhoda Portálu spočívá v přímém napojení na systémy zadavatelů. Pokročilé vyhledávání umožňuje hledat zakázky podle přesných kritérií. Inteligentní filtry poskytují nastavení sledování konkrétních zakázek. Další výhodou je okamžité nebo souhrnné denní zasílání aktuálních informací a změn u zvolených zakázek.⁴⁷

V současné době (8. března 2023) Portál Dodavatele ukazuje na 880.765 zakázek v hodnotě 3.500,50 mld. Kč od 20.593 zadavatelů, přičemž aktivních zakázek je 3.718.⁴⁸

2.5 Základní zásady zadávání veřejných zakázek

Zadavatel má ve vztahu k dodavatelům povinnost dodržovat základní zásady veřejných zakázek podle § 6 ZZVZ. Mezi ty patří:

⁴⁶ Verejna-soutez.cz. *Glossary* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: https://www.verejna-soutez.cz/service/slovnicek_pojmu

⁴⁷ Portál pro vhodné uveřejnění. *Portál dodavatele* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.vhodne-uvarejneni.cz/portal-dodavatele-verejne-zakazky-na-jednom-miste>

⁴⁸ VŠECHNY VEŘEJNÉ ZAKÁZKY NA JEDNOM MÍSTĚ. *PORTÁL DODAVATELE* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://podo.fen.cz/>

- zásada transparentnosti;
- zásada rovného zacházení;
- zásada zákazu diskriminace;
- zásada přiměřenosti.

2.5.1 Zásada transparentnosti

Účelem zásady transparentnosti je možnost nahlížení na veřejné zakázky jako na čitelnou a předvídatelnou, která podléhá efektivní veřejné kontrole a správnímu přezkumu. Smysl zásady transparentnosti spočívá v motivaci zadavatele, aby předcházel korupci, resp. v motivaci dodavatele, aby neuzavíral nezákonné dohody s jinými dodavateli k získání veřejné zakázky. Zásada je aplikovatelná ve všech fázích zadávacího řízení. Jedná se především o:

- poskytnutí informací o veřejné zakázce v zadávací dokumentaci;
- uveřejňovací povinnost;
- povinnost ve vztahu k uchování dokumentace veřejné zakázky.⁴⁹

Zadavatel je dále povinen:

- dopředu zveřejnit vyhlášení veřejné zakázky a stanovit kritéria pro výběr dodavatele;
- dodržovat postup, který nezvívá pochybnosti o výběru vítězné nabídky na základě objektivních kritérií;
- umožnit provedení kontroly v souvislosti s nestranným postupem v zadávacím řízení – povinnost vést dostatečnou dokumentaci o výběrovém řízení.⁵⁰

⁴⁹ PODEŠVA, Vilém, Lukáš SOMMER, Jiří VOTRUBEC, Martin FLAŠKÁŘ, Jiří HARNACH, Jan MĚKOTA a Martin JANOUŠEK. Česká advokátní komora: Bulletin advokacie. *Zásady zadávání veřejných zakázek* [online]. 2016 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zasady-zadavani-verejnych-zakazek?browser=mobi>

⁵⁰ ZAHÁLKOVÁ, Kristýna. Frank Bold. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni->

2.5.2 Zásada rovného zacházení

Zásadou rovného zacházení se rozumí postup zadavatele zajišťující stejný, nezávážný přístup zadavatele k veškerým dodavatelům ve smyslu stejných příležitostí. Jinými slovy nelze žádného z dodavatelů jakkoliv zvýhodňovat či preferovat, a to ve všech fázích zadávacího řízení. Tento princip vychází z evropské rozhodovací praxe.⁵¹ Všem uchazečům je potřeba při přípravě nabídek zajistit stejné (rovné) šance a veškeré nabídky se musí řídit stejnými pravidly.⁵²

Tuto zásadu lze najít ve vícero konkrétních ustanoveních ZZVZ, např. „*při doplnění nebo objasnění údajů, dokladů, vzorků nebo modelů dle § 46 lze dovodit, že zadavatel by měl, pokud se k využití svého práva v rámci zadávacího řízení rozhodne, tohoto institutu využít ve vztahu ke všem dodavatelům stejnou měrou.*“⁵³

2.5.3 Zásada zákazu diskriminace

Zásada zákazu diskriminace spočívá v zákazu neoprávněného zvýhodnění nebo znevýhodnění některého z uchazečů. Zásadě zákazu diskriminace souvisí se

obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-

pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku

⁵¹ PODEŠVA, Vilém, Lukáš SOMMER, Jiří VOTRUBEC, Martin FLAŠKÁŘ, Jiří HARNACH, Jan MĚKOTA a Martin JANOUŠEK. Česká advokátní komora: Bulletin advokacie. *Zásady zadávání veřejných zakázek* [online]. 2016 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zasady-zadavani-verejnych-zakazek?browser=mobi>

⁵² ZAHÁLKOVÁ, Kristýna. Frank Bold. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: [pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-</p></div><div data-bbox=)

⁵³ PODEŠVA, Vilém, Lukáš SOMMER, Jiří VOTRUBEC, Martin FLAŠKÁŘ, Jiří HARNACH, Jan MĚKOTA a Martin JANOUŠEK. Česká advokátní komora: Bulletin advokacie. *Zásady zadávání veřejných zakázek* [online]. 2016 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zasady-zadavani-verejnych-zakazek?browser=mobi>

zákonem přesně stanovenými podmínkami, za jakých lze uchazeče vyloučit zadavatelem.⁵⁴

Jako ostatní zásady, i tato zásada musí být zadavatelem dodržována ve všech etapách zadávacího řízení a rovněž před jeho zahájením. Za nejčastější a nejtypičtější projev porušení této zásady se pak považuje „*objektivní nemožnost určitého dodavatele ucházet se o účast v zadávacím řízení z důvodu toho, že požadavky na prokázání splnění kvalifikace byly zadavatelem nastaveny nepřiměřeně (a z pohledu dotčeného dodavatele diskriminačně)*“.⁵⁵

Nelze si nepovšimnout, že v některých případech dochází k prolínání zásady přiměřenosti se zásadou diskriminace. Zásada zákazu diskriminace má největší význam při nastavování kvalifikačních předpokladů. Jejím cílem je předcházení případům veřejných zakázek, kde formulované zadávací podmínky skrytě preferují určité dodavatele na úkor jiných, kteří by ale byli schopni poskytnutí plnění na srovnatelné úrovni a kvalitě. Jiným příkladem porušení zásady zákazu diskriminace je jednací řízení bez uveřejnění využitě neoprávněně, čímž dochází k diskriminaci všech dodavatelů nevyzvaných k jednání, kterým bylo znemožněno účastnit se zadávacího řízení.⁵⁶

⁵⁴ ZAHÁLKOVÁ, Kristýna. Frank Bold. *Zadávaní veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: [https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku)

[pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku)

⁵⁵ PODEŠVA, Vilém, Lukáš SOMMER, Jiří VOTRUBEC, Martin FLAŠKÁŘ, Jiří HARNACH, Jan MĚKOTA a Martin JANOUŠEK. Česká advokátní komora: Bulletin advokacie. *Zásady zadávání veřejných zakázek* [online]. 2016 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zasady-zadavani-verejnych-zakazek?browser=mobi>

⁵⁶ PODEŠVA, Vilém, Lukáš SOMMER, Jiří VOTRUBEC, Martin FLAŠKÁŘ, Jiří HARNACH, Jan MĚKOTA a Martin JANOUŠEK. Česká advokátní komora: Bulletin advokacie. *Zásady zadávání veřejných zakázek* [online]. 2016 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zasady-zadavani-verejnych-zakazek?browser=mobi>

2.5.4 Zásada přiměřenosti

Zásada přiměřenosti spočívá v povinnosti nastavení parametrů zadávacího řízení zadavatelem s přiměřenou povahou. To znamená přiměřené požadavky na kvalifikaci, přiměřené lhůty k podání nabídek, přiměřenou výši smluvní pokuty apod.⁵⁷

Zakotvení zásady přiměřenosti neboli proporcionality vychází ze skutečnosti, „že zákon ponechává zadavatelům značnou míru diskrece ohledně volby konkrétního postupu v zadávacím řízení.“⁵⁸ Tím však v zadávacím řízení dochází ke střetu dvou protichůdných principů – omezení dodavatelů a obecný zájem na zachování hospodářské soutěže. Na jedné straně je zadavateli poskytnuta dostatečná záruka výběru realizace skutečně schopného dodavatele, na straně druhé tento postup nedůvodně neomezuje hospodářskou soutěž. I touto zásadou by se měl zadavatel řídit v průběhu celého zadávacího řízení. Uplatnění tato zásada najde především při nastavování parametrů zadávacího řízení, dále pak při vymezení lhůt v zadávacím řízení.⁵⁹

2.5.5 Zásady 3E

V souvislosti se základními zásadami zadávání veřejných zakázek považují za vhodné připojit zmínku o zásadách „3E.“ Jedná se o zásady vyplývající ze zákona

⁵⁷ ZAHÁLKOVÁ, Kristýna. Frank Bold. *Zadáování veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: [https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku)

[pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku)

⁵⁸ PODEŠVA, Vilém, Lukáš SOMMER, Jiří VOTRUBEC, Martin FLAŠKÁŘ, Jiří HARNACH, Jan MĚKOTA a Martin JANOUŠEK. Česká advokátní komora: Bulletin advokacie. *Zásady zadávání veřejných zakázek* [online]. 2016 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zasady-zadavani-verejnych-zakazek?browser=mobi>

⁵⁹ PODEŠVA, Vilém, Lukáš SOMMER, Jiří VOTRUBEC, Martin FLAŠKÁŘ, Jiří HARNACH, Jan MĚKOTA a Martin JANOUŠEK. Česká advokátní komora: Bulletin advokacie. *Zásady zadávání veřejných zakázek* [online]. 2016 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zasady-zadavani-verejnych-zakazek?browser=mobi>

č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). Mezi zásady 3E patří:

- účelnost;
- hospodárnost;
- efektivnost.

*„Smyslem zadání veřejné zakázky je zajistit statek, který zadavatel skutečně potřebuje pro zajištění plnění svých úkolů tak, aby uspokojil jeho potřebu (účelnost) za co nejnížší cenu (hospodárnost), respektive za nejnížší cenu připadající na jednotku užitečnosti (efektivnost).“*⁶⁰ Jednoduše řečeno má zadavatel se svěřenými prostředky nakládat ekonomicky a smysluplně.

Účelnost představuje požití veřejných prostředků, při kterých dojde k zajištění optimální míry dosažení cílů v rámci plnění daných úkolů. Jedná se o vztah mezi zamýšlenými cíli a skutečnými dopady vykonané činnosti.

Hospodárnost znamená, že veřejné prostředky se použijí k zajištění plnění úkolů, při kterých se vynaloží co nejnížší svěřené prostředky za současného dodržení odpovídající kvality plněných úkolů. Jednoduše řečeno se jedná o minimalizaci finančních, lidských a věcných nákladů. Potřeba je sledovat nejenom prvotní (pořizovací), ale i provozní náklady. Efektivnost označuje použití veřejných prostředků k dosažení nejvyššího rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů v porovnání s objemem prostředků, které byly vynaložené na plnění. Jedná se o vztah mezi vstupem = náklady a výstupem = zboží, služby, jiná činnost. Díky efektivnosti se optimalizují zdroje využitě k zajištění plnění úkolů.⁶¹

⁶⁰ Deník veřejné správy. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2014 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: Metodika zadávání veřejných zakázek

⁶¹ Deník veřejné správy. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2014 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: Metodika zadávání veřejných zakázek

2.6 Právní úprava jednotlivých druhů veřejných zakázek

ZZVZ dělí veřejné zakázky dvojitým způsobem – podle předmětu plnění (druhy veřejných zakázek) a pole výše jejich předpokládané ceny (limit/režim veřejné zakázky). Tato kapitola pojednává o jednotlivých druzích veřejných zakázek, které vymezuje ZZVZ v hlavě III, § 14 Druhy veřejných zakázek. Odtud vyplývá, že veřejné zakázky se rozlišují na veřejné zakázky na dodávky, veřejné zakázky na stavební práce a veřejné zakázky na služby.

2.6.1 Veřejné zakázky na dodávky

Podle § 14 odst. 1 se za veřejnou zakázku na dodávky považuje veřejná zakázka, *„jejímž předmětem je pořízení věcí, zvířat nebo ovladatelných přírodních sil, pokud nejsou součástí veřejné zakázky na stavební práce podle odstavce 3. Pořízením se rozumí zejména koupě, nájem nebo pacht.“*⁶²

Za veřejnou zakázku na dodávky označuje zákon také veřejnou zakázku, kde je předmětem mimo pořízení zboží také poskytnutí služby – např. umístění, odborná montáž, uvedení daného zboží do provozu. To platí v případě, že tyto aktivity nejsou základním účelem veřejné zakázky, nýbrž nezbytnou součástí. Takto to zakotvuje § 15 ZZVZ, z něž plyne, že k rozlišení druhu veřejné zakázky zahrnující více druhů veřejných zakázek je stěžejní hlavní předmět plnění.⁶³

2.6.2 Veřejné zakázky na služby

§ 14 odst. 2 ZZVZ definuje veřejnou zakázku na služby jako veřejnou zakázku, *„jejímž předmětem je poskytování jiných činností, než uvedených v odstavci 3.“*⁶⁴

⁶² § 14 odst. 1 ZZVZ.

⁶³ DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz. *Veřejné zakázky: Jednotlivé druhy veřejných zakázek* [online]. 2020 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/4/>

⁶⁴ § 14 odst. 2 ZZVZ.

Jako jediný druh veřejné zakázky je v ZZVZ vymezen negativně ve vztahu k veřejným zakázkám na stavební práce. Odtud vyplývá, že veřejnými zakázkami na služby jsou veškeré veřejné zakázky, které nejsou veřejnými zakázkami na stavební práce. *„Za veřejnou zakázku na služby je rovněž považována taková veřejná zakázka, která není veřejnou zakázkou na stavební práce, jejímž předmětem jsou dodávky i služby, pokud předpokládaná hodnota služeb je vyšší než předpokládaná hodnota dodávek, anebo pokud základním účelem takovéto veřejné zakázky je poskytnutí služby.“*⁶⁵

2.6.3 Veřejné zakázky na stavební práce

V § 14 odst. 3 ZZVZ je vymezena veřejná zakázka na stavební práce jako veřejná zakázka, *„jejímž předmětem je*

- a) poskytnutí činnosti uvedené v oddílu 45 hlavního slovníku jednotného klasifikačního systému pro účely veřejných zakázek podle přímo použitelného předpisu Evropské unie³) (dále jen „hlavní slovník jednotného klasifikačního systému“),*
- b) zhotovení stavby, nebo*
- c) poskytnutí souvisejících projektových činností, pokud jsou zadávány společně se stavebními pracemi podle písmene a) nebo b).“*⁶⁶

Podle ZZVZ jsou stavby výsledkem montážních nebo stavebních prací, které tvoří jednotný celek sám o sobě dostatečný k plnění technické/hospodářské funkce.⁶⁷

⁶⁵ DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz. *Veřejné zakázky: Jednotlivé druhy veřejných zakázek* [online]. 2020 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/4/>

⁶⁶ § 14 odst. 3 ZZVZ.

⁶⁷ DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz. *Veřejné zakázky: Jednotlivé druhy veřejných zakázek* [online]. 2020 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/4/>

2.6.4 Technické podmínky veřejné zakázky na stavební práce

§ 14 odst. 4 ZZVZ doplňuje, že „stavbou je pro účely tohoto zákona výsledek stavebních nebo montážních prací vytvářející jednotný celek, který je sám o sobě dostatečný k plnění hospodářské nebo technické funkce. Bez ohledu na právní formu spolupráce mezi zadavatelem a dodavatelem se za veřejnou zakázku na stavební práce považuje rovněž zhotovení stavby odpovídající požadavkům stanoveným zadavatelem, přičemž za odpovídající požadavkům stanoveným zadavatelem se považuje stavba, u níž má zadavatel rozhodující vliv na druh nebo projekt stavby.“⁶⁸

2.7 Dělení dle předpokládané hodnoty veřejné zakázky

Dělení veřejných zakázek dle předpokládané hodnoty veřejné zakázky rozlišuje nadlimitní veřejné zakázky, podlimitní veřejné zakázky a veřejné zakázky malého rozsahu. ZZVZ toto členění veřejných zakázek označuje jako **režim veřejné zakázky**. V § 24 uvádí, že „režim veřejné zakázky se určí podle její předpokládané hodnoty, pokud nejde o zjednodušený režim podle § 129. Zadavatel je povinen dodržet režim určený při zahájení zadávacího řízení, a to i v případě, že by byl oprávněn použít jiný režim.“⁶⁹

Předpokládaná hodnota veřejné zakázky je „předpokládaná výše úplaty za plnění veřejné zakázky vyjádřená v penězích stanovená zadavatelem k okamžiku zahájení zadávacího řízení.“⁷⁰ Zadavatel má povinnost stanovit tuto předpokládanou hodnotu veřejné zakázky ještě předtím, než začne podnikat kroky směřující k zadání veřejné zakázky, přičemž při stanovení této hodnoty se musí zohlednit veškerá plnění, která vyplývají ze smlouvy na veřejnou zakázku.

⁶⁸ § 14 odst. 4 ZZVZ.

⁶⁹ § 24 ZZVZ.

⁷⁰ DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz. *Veřejné zakázky: Jednotlivé druhy veřejných zakázek* [online]. 2020 [cit. 2022-06-03]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/4/>

Součástí předpokládané hodnoty veřejné zakázky jsou veškerá plnění tvořící jeden funkční celek, zadaná v časové posloupnosti. V případě veřejných zakázek na dodávky, jejichž plnění podléhá době určité, se předpokládaná hodnota veřejné zakázky stanovuje na základě předpokládané doby trvání smlouvy. To samé se aplikuje na veřejné zakázky na služby trvající 48 měsíců a méně. Za předpokladu, že veřejné zakázky na služby mají být plněny na dobu delší než 48 měsíců či na neurčito, předpokládaná hodnota takové veřejné zakázky se stanovuje za 48 měsíců. Tato lhůta se uplatní také při stanovení předpokládané hodnoty u veřejných zakázek na dodávky, které jsou na dobu neurčitou nebo lhůtu není možné přesně určit. V ZZVZ jsou výslovně uvedeny veškeré náležitosti, které musí být zahrnuty do předpokládané hodnoty v případě veřejných zakázek na zadání:

- pojišťovacích služeb;
- bankovních služeb;
- finančních služeb;
- projektové činnosti.⁷¹

Limity stanovuje nařízení vlády č. 176/2016 Sb., o stanovení finančních limitů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek.

2.7.1 Nadlimitní veřejné zakázky

Podle § 25 ZZVZ nadlimitní veřejná zakázka je veřejnou zakázkou, „jejíž předpokládaná hodnota je rovna nebo přesahuje finanční limit stanovený nařízením vlády zpracovávajícím příslušné předpisy Evropské unie⁴). Nadlimitní veřejnou zakázku zadává zadavatel v nadlimitním režimu podle části čtvrté, pokud není zadávána podle části páté až sedmé, nebo u ní zadavatel neuplatnil výjimku z povinnosti zadat ji v zadávacím řízení.“⁷²

⁷¹ DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz. *Veřejné zakázky: Jednotlivé druhy veřejných zakázek* [online]. 2020 [cit. 2022-06-03]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/4/>

⁷² § 25 ZZVZ.

Pro rok 2023 se za nadlimitní veřejné zakázky pro veřejné zadavatele považují (bez DPH):

- nadlimitní veřejné zakázky na dodávky a služby nad hodnotu 3.653.000 Kč;
- nadlimitní veřejné zakázky na stavební práce nad hodnotu 140.448.000 Kč.

Pro sektorové zadavatele se jedná o (bez DPH):

- nadlimitní veřejné zakázky na dodávky a služby nad 11.247.000 Kč;
- nadlimitní veřejné zakázky na stavební práce nad 140.448.000 Kč.⁷³

Nadlimitní režim upravuje § 55-128 ZZVZ.

2.7.2 Podlimitní veřejné zakázky

§ 26 odst. 1 ZZVZ definuje podlimitní veřejnou zakázku jako veřejnou zakázku, „jejíž předpokládaná hodnota nedosahuje limitu podle § 25 a přesahuje hodnoty stanovené v § 27.“⁷⁴ Podle § 26 odst. 2 se podlimitní veřejná zakázka zadává v podlimitním režimu podle části třetí ZZVZ v případě, že se nezadává ve zjednodušeném režimu nebo není uplatněna výjimka z povinnosti zadání v zadávacím řízení.⁷⁵

Pro rok 2023 se za podlimitní veřejné zakázky považují (bez DPH):

- podlimitní veřejné zakázky na dodávky a služby od 2.000.000 do 3.653.000 na dodávky a služby zadávané ústředními orgány státní správy;
- podlimitní veřejné zakázky na dodávky a služby od 2.000.000 do 5.610.000 Kč na dodávky a služby zadávané veřejnými zadavateli na nižší úrovni;

⁷³ PROKOPOVÁ, Helena. Verejna-soutez.cz. *Od 1. ledna 2022 platí ve veřejných zakázkách nové limity* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.verejna-soutez.cz/service/novinky/Nove-limity-ve-verejnych-zakazkach-od-1-ledna-2022>

⁷⁴ § 26 odst. 1 ZZVZ.

⁷⁵ § 26 odst. 2 ZZVZ.

- podlimitní veřejné zakázky na stavební práce od 6.000.000 Kč do 140.448.000 Kč.⁷⁶

Podlimitní režim upravují § 52-54 ZZVZ a zjednodušený režim § 129 ZZVZ.

2.7.3 Veřejné zakázky malého rozsahu

V ZZVZ § 27 se veřejnou zakázkou malého rozsahu rozumí veřejná zakázka, „jejíž předpokládaná hodnota je rovna nebo nižší v případě veřejné zakázky

- a) na dodávky nebo na služby částce 2000000 Kč, nebo
- b) na stavební práce částce 6000000 Kč.“⁷⁷

3 - NELEGÁLNÍ JEVY V OBLASTI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK A INSTITUCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ VEŘEJNÉHO ZÁJMU

3.1. Korupce

Veřejné zakázky rozhodují o rozdělování značného množství veřejných peněz, což sebou přináší i potenciál pro nekalá jednání, a to za účelem vlastního obohacení. Dochází tak zde k nežádoucímu střetu veřejného a soukromého zájmu. Příklady korupce a ovlivňování veřejných zakázek jsou v prostředí pražské komunální politiky již notoricky známé. Jmenovat lze kauzy Opencard či nejnověji kauza Dozimetr.

„Zadávání veřejných zakázek je velmi náchylné ke korupci z důvodu, že zástupci administrátory (tedy vládní úředníci) přijetím úplatku, a tedy i zmanipulováním

⁷⁶ PROKOPOVÁ, Helena. Verejna-soutez.cz. *Od 1. ledna 2022 platí ve veřejných zakázkách nové limity* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.verejna-soutez.cz/service/novinky/Nove-limity-ve-verejnych-zakazkach-od-1-ledna-2022>

⁷⁷ § 27 ZZVZ.

veřejné zakázky zvýší svůj disponibilní příjem, zatímco náklady ve formě snížení efektivnosti veřejných výdajů ponese občané – daňoví poplatníci.“⁷⁸ Veřejné zakázky mohou být úspěšné pouze v případě absence korupčního jednání. K eliminaci korupce jsou určeny legislativní předpisy a zejména celý zadávací proces, který má být transparentní. „V kontextu zadávání veřejných zakázek lze chápat transparentnost jako sekvenci procedurálních kroků, jež umožňují provádět jednoznačná a otevřená rozhodnutí, která je možné zpětně ověřit a logicky vysvětlit.“⁷⁹ Ta má být aplikována na všechny etapy zadávání veřejných zakázek. Dodržování zásady transparentnosti při zadávání veřejných zakázek je přínosné nejenom z morálního hlediska, ale přináší také ekonomické výnosy.⁸⁰

K omezení korupce u veřejných zakázek má přispět chystaná novela zákona o zadávání veřejných zakázek. Jejím cílem je snížení administrativní náročnosti a upravit pravidla pro přidělování zakázek dodavatelům odsouzeným za korupci.⁸¹

3.2 Pletichy

Pletichy neboli intriky nebo hovorově řečeno kejkle či čachry představují trestný čin vztahující se k veřejným zakázkám. Problematice pletich při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěžit se věnuje § 257 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Mimo trestný čin pletich trestní zákoník obsahuje další dva trestné činy vztahující se k veřejným zakázkám:

⁷⁸ Transparency International-Česká republika. *Veřejné zakázky v České republice: Korupce nebo transparentnost?* [online]. Praha, 2005 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: http://transint.xred.cz/doc/vz_studie_text.pdf, s. 13.

⁷⁹ Transparency International-Česká republika. *Veřejné zakázky v České republice: Korupce nebo transparentnost?* [online]. Praha, 2005 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: http://transint.xred.cz/doc/vz_studie_text.pdf, s. 13.

⁸⁰ Transparency International-Česká republika. *Veřejné zakázky v České republice: Korupce nebo transparentnost?* [online]. Praha, 2005 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: http://transint.xred.cz/doc/vz_studie_text.pdf, s. 13.

⁸¹ VOLF, Tomáš. *Novinky.cz. Novela má omezit korupci u veřejných zakázek* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-novela-ma-omezit-korupci-u-verejnych-zakazek-40407981>

- porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248;
- zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256.

Znaky skutkové podstaty byly v trestním zákoníku stanoveny zákonodárcem takto:
„(1) Kdo se dopustí pletich v souvislosti se zadáním veřejné zakázky nebo s veřejnou soutěží tím, že

a) Istí nebo pohrůzkou násilí nebo jiné těžké újmy přiměje jiného, aby se zdržel účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži,

b) jinému poskytne, nabídne nebo slíbí majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži,

c) žádá nebo přijme majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži, nebo

d) na základě dohody s jiným zájemcem nebo uchazečem vyvíjí činnost směřující k zadání veřejné zakázky za nepřiměřeně vysokou nebo jinak nevýhodnou cenu, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“⁸²

Zadavatelé veřejných zakázek se nezúčastňují zadávacího řízení ve smyslu písm.

c). Písm. a) a b) mohou být naplněna v případě, kdy zadavatelů jednájí záměrně tak, aby přiměli účastníka (dodavatele) ke zdržení se v účasti v zadávacím řízení (Istí, pohrůzkou násilí nebo jiné těžké újmy nebo aktivním úplatkářstvím). Problém by se mohl vyskytnout při výkladu pohrůžky jinou těžkou újmou a poskytnutí, nabídnutí nebo slíbení jiného prospěchu, kde bylo zákonodárcem ponecháno širší místo pro výklad. Příkladem jiné těžké újmy může být újma na cti, rozvrat rodinných vztahů, škoda na majetku, ztráta zaměstnání/funkce, způsobení újmy osobě blízké. Příkladem jiného prospěchu může být jakákoliv jiná výhoda než majetková (protislužba, pohlavní styk, získání výhodného zaměstnání/funkce).
„Poslední skutková podstata podle písm. d) postihuje vyvíjení činnosti směřující k zadání veřejné zakázky za nepřiměřeně vysokou nebo jinak nevýhodnou cenu, a to na základě dohody mezi pachatelem a účastníkem nebo dodavatelem. Dohodu je přitom potřeba chápat jako jakékoliv ujednání stran bez ohledu na formu.

⁸² § 257 odst. 1 písm. a) -d) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

*Samotná dohoda však není dostatečná a je potřeba, aby se strany podle dohody počaly chovat.*⁸³

3.3 Nejvyšší kontrolní úřad

Nejvyšší kontrolní úřad má oporu v Ústavě České republiky. Činnost a pravomoci jsou upraveny v zákoně č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ) představuje nezávislou kontrolní instituci, přičemž jeho poslání spočívá především v kontrole státního hospodaření (příjmové i výdajové strany). NKÚ vedle toho rovněž poskytuje zpětnou vazbu tvůrcům a vykonavatelům státních politik. To jim slouží pro informaci: jak a za kolik se tyto politiky daří naplňovat, jejich účinnosti, jejich ekonomické dopady plus jejich další dopady.

„NKÚ předkládá vládě, Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, Senátu Parlamentu ČR, ale i odborné a široké veřejnosti nezávislé a nestranné informace o tom, zda byly prostředky státu vynaloženy účelně, hospodárně a efektivně a zda při tom byly dodrženy právně závazné normy.“⁸⁴ Smysl Nejvyššího kontrolního úřadu spočívá v zodpovězení otázky, jestli a nakolik došlo prostřednictvím veřejných prostředků k přispění zlepšení stavu, a v upozornění na slabé stránky související s jejich vynakládáním.

Jedná se o profesionální, respektovanou instituci, jejíž hlavní poslání spočívá v přispění k pozitivnímu vývoji země. To jí umožňují kontrolní akce, odborné publikace a další činnosti. *„Od svého vzniku v roce 1993 provedl NKÚ více než 900 kontrol a každý rok prověřil průměrně 230 miliard korun. Obdobné instituce,*

⁸³ FRIEDRICH, Milan. Zprávy a informace ČKAIT. *Trestní odpovědnost veřejných zadavatelů* [online]. 2020 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <http://zpravy.ckait.cz/vydani/2020-01/trestni-odpovednost-verejnych-zadavatelu/>

⁸⁴ Nejvyšší kontrolní úřad. *O nás* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/o-nas/>

*jakou je NKÚ, existují ve většině zemí světa a představují jeden ze základních pilířů moderního demokratického státu.*⁸⁵

Organizační struktura NKÚ

NKÚ je kolegiální instituce, kterou tvoří orgány, sekce, odbory a oddělení. V čele NKÚ stojí Kolegium NKÚ sestávající z prezidenta, viceprezidenta a členů NKÚ. Pod celé Kolegium spadá tajemník Kolegia. Pod prezidenta NKÚ spadá odbor bezpečnostní, odbor interního auditu, kancelář auditu, kancelář prezidenta, správní a kontrolní sekce. Pod viceprezidenta NKÚ spadá kancelář viceprezidenta.⁸⁶

Vedení NKÚ

V čele NKÚ stojí prezident, kterým je od roku 2013 Ing. Miloslav Kala.⁸⁷ Mezi vedoucí pracovníky NKÚ se dále řadí tajemník Kolegia, vrchní ředitelé sekcí, ředitel kanceláře prezidenta, ředitelé odborů, vedoucí oddělení a vedoucí sekretariátu.⁸⁸

Způsob volby vedení NKÚ

Současný prezident NKÚ Kala obhájil svůj post v roce 2022. Pro zvolení kandidátem bylo zapotřebí 92 poslaneckých hlasů, přičemž Kala hned obdržel 123 hlasů. Funkční období prezidenta NKÚ trvá 9 let.⁸⁹

⁸⁵ Nejvyšší kontrolní úřad. *O nás* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/o-nas/>

⁸⁶ NKÚ. *Organizační struktura* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/>

⁸⁷ NKÚ. *Prezident NKÚ* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/prezident-nku/>

⁸⁸ NKÚ. *Organizační struktura* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/>

⁸⁹ České noviny. *Prezidentem NKÚ bude dál Kala, Sněmovna ho zvolila kandidátem na jmenování* [online]. 2022 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prezidentem-nku-bude-dal-kala-snemovna-ho-zvolila-kandidatem-na-jmenovani/2181723>

3.4 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Činnost a pravomoci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jsou upraveny v zákoně č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) zajišťuje fungování trhů respektující pravidla hospodářské soutěže a přinášející prospěch spotřebitelům. K dosažení těchto cílů úřad:

- vede soutěžitele k chování se podle principů soutěžního práva
- zasahuje proti praktikám narušující hospodářskou soutěž (např. kartely, zneužití dominantního postavení)
- umožňuje podnikům možnost vlastní nápravy svého nezákonného jednání bez prozatím závažnějších dopadů na trh.

Další činností úřadu je dohlížení na zadávání veřejných zakázek a koncesí a s tím souvisejícím zajišťování větší transparentnosti při vynakládání veřejných prostředků:

- přezkoumává úkony zadavatelů veřejných zakázek
- provádí kontroly u zadavatelů
- podílí se na vytváření a úpravě legislativy související s veřejnými zakázkami a koncesí

Mezi další činnosti ÚOHS patří:

- zajišťování dozoru podle zákona o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití
- monitorování a poskytování poradenství v otázkách veřejné podpory v České republice, aby její poskytování bylo v souladu s platnými pravidly Evropských společenství

- vykonávání působnosti v souladu se zákonem č. 370/2017 Sb., o platebním styku⁹⁰

Organizační struktura ÚOHS

V čele ÚOHS stojí předseda. Pod něj spadá bezpečnostní ředitel, interní auditor, pověřenec, kancléř předsedy úřadu a druhostupňového rozhodování. Dále pak sekce hospodářské soutěže, sekce veřejných zakázek a sekce legislativy a veřejné regulace.⁹¹

Vedení ÚOHS

Ve vedení ÚOHS stojí předseda, kterým je v současné době od 2. prosince 2020 doc. JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D.⁹²

Způsob volby vedení ÚOHS

Předseda Mlsna byl na post předsedy ÚOHS jmenován prezidentem Milošem Zemanem na Pražském hradě dne 1. prosince 2020. Funkční období trvá 6 let. Jmenování Mlsny prezidentovi navrhla vláda. Předseda Mlsna prošel výběrovým řízením, kterého se zúčastnilo 11 kandidátů. Jednalo se o první výběrové řízení na předsedu ÚOHS. Dříve byl předseda ÚOHS vybírán politiky.⁹³

3.4.1 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a veřejné zakázky

Smysl předpisů vztahujících se k zadávání veřejných zakázek spočívá v zajištění volné a svobodné soutěže mezi dodavateli zakázek na jedné straně a na straně

⁹⁰ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Poslání a kompetence* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu.html>

⁹¹ ÚOHS. *Organizační struktura Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/organizacni-struktura.html>

⁹² ÚOHS. *Vedení úřadu* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/vedeni-uradu.html>

⁹³ Deník.cz. *Zeman jmenoval Mlsnu předsedou ÚOHS. Nenechte se odradit lobbisty, řekl Zdroj: https://www.denik.cz/z_domova/zeman-mlsna-uohs-20201201.html* [online]. 2020 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/zeman-mlsna-uohs-20201201.html

druhé v provedení výběru nejvhodnější nabídky transparentně aniž by došlo k diskriminaci uchazečů. V této souvislosti působí úřad již od roku 1995.

V sekci veřejných zakázek se řeší návrhy dodavatelů proti potenciálnímu nesprávnému postupu zadavatelů s ohledem na zákon o zadávání veřejných zakázek. Sekce se skládá ze 4 odborů provádějících samostatně jednotlivá správní řízení.

V rámci správního řízení úřad rozhoduje, jestli zadavatel při zadávání veřejné zakázky respektoval zákon, přičemž pro průběh správní řízení je klíčový zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

Právním podatel k úřadu podněty disponují fyzické i právnické osoby, přičemž podmínky pro podání jsou stanoveny v zákoně o zadávání veřejných zakázek. *„Úřad se zabývá tím, zda na základě zjištěných skutečností zahájí správní řízení či nikoli. Pokud získá pochybnosti o zákonnosti úkonů zadavatele (resp. objednatele), zahajuje správní řízení z moci úřední.“⁹⁴*

Díky činnosti úřadu rovněž probíhá sběr zkušeností, jež tvoří podklad k věcné novelizaci zákona, na níž kooperuje s Ministerstvem pro místní rozvoj, což je gestor legislativy v oblasti zadávání veřejných zakázek. ÚOHS mimo jiné slouží jako připomínkové místo k mnoha právním předpisům. V souvislosti s prevencí porušování pravidel pro zadávání veřejných zakázek a přezkumem jejich dodržování jsou úřadem vydávána výkladová stanoviska, která se týkají *„potenciálně problematických ustanovení zákona.“⁹⁵*

⁹⁴ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Veřejné zakázky* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky.html>

⁹⁵ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Veřejné zakázky* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky.html>

APLIKAČNÍ ČÁST

Pro praktickou část této práce byla zvolena osvědčená metoda komparace. Na straně jedné byla vybrána konkrétní veřejná zakázka hlavního města Prahy na nákup ochranných prostředků z roku 2021. Na straně druhé se budou porovnávat veřejné zakázky Ministerstva vnitra České republiky na ochranné prostředky, roušky či respirátory ze začátku vypuknutí pandemie koronaviru COVID-19 (rok 2020) z obecného hlediska.

Nejprve bude detailně charakterizována konkrétní veřejná zakázka hlavního města Prahy z roku 2021. Dále budou popsány veřejné zakázky Ministerstva vnitra České republiky z roku 2020. Následně bude provedena jejich vzájemná komparace. Ta bude spočívat v porovnání z několika hledisek. V první řadě se veřejné zakázky porovnájí navzájem na úrovni města a státu. Dalšími kritérii budou časový rámec/časový tlak na nutnost nákupu, mediální pozornost, nedostatečné množství roušek na celém světě. Bude snaha o zjištění, které skutečnosti proběhly, u které zakázky lépe a u které hůře. Na základě takto zjištěných informací budou v poslední kapitole vyvozeny návrhy a doporučení pro praxi.

4 - ANALÝZA VEŘEJNÉ ZAKÁZKY HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY Z ROKU 2021

Jedná se o veřejnou zakázku malého rozsahu s názvem „Dodávka ochranných obličejových masek pro Městskou policii hl.m. Prahy“ ze dne 22. července 2021. K analýze této veřejné zakázky se podařilo shromáždit čtyři stěžejní dokumenty:

- Výzva k předložení cenové nabídky ze dne 22. července 2021
- Protokol o posouzení nabídek ze dne 16. srpna 2021
- Rámcová dohoda č. DOH/01/01/002070/2021 ze dne 16. srpna 2021
- Výše skutečně uhrazené ceny za splnění veřejné zakázky ze dne 7.12.2021

Z Výzvy k předložení cenové nabídky ze dne 22. července 2021

Zadavatelem veřejné zakázky bylo hlavní město Praha, resp. Ing Lukáš Stránský, pověřený řízení odboru služeb MHMP jakožto osoba oprávněná zastupovat zadavatele. Jednalo se o veřejnou zakázku malého rozsahu podle ustanovení § 31 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Předmětem veřejné zakázky byla dodávka ochranných obličejových masek pro MHMP, CPV 18142000-6 Ochranné obličejové masky.

Místem plnění veřejné zakázky bylo hlavní město Praha, Jungmannova 35/29, 110 00 Praha 1.

Předpokládaný termín uzavření smlouvy byl stanoven na srpen 2021 s případnou změnou v závislosti na délce trvání zadávacího řízení veřejné zakázky.

Termín plnění byl stanoven na konec roku 2021 (31.12.2021).

Požadavky zadavatele na kvalifikaci spočívaly v:

- splnění základní způsobilosti – prokázání prohlášením dodavatele, z něhož jednoznačně vyplývá splnění tohoto kvalifikačního předpokladu;
- splnění profesní způsobilosti – prokázání výpisem z obchodního rejstříku či jiné obdobné evidence a platným oprávněním k podnikání;
- ekonomické kvalifikaci – prokázání obratu předložením výkazu zisku a ztrát dodavatele nebo obdobným dokladem podle právní řádu země sídla dodavatele;
- technické kvalifikaci – prokázání předložením kopie dokladů se zřetelně uvedeným názvem a číslem certifikační autority a kopie produktového listu, technického listu nebo obdobného dokladu.

Hodnocení nabídek bylo provedeno podle následujících kritérií hodnocení:

Tabulka č. 5: Dílčí kritéria hodnocení

Pořadí	Dílčí kritéria hodnocení	Váha
A.	Nabídková cena za 1 ks – Ochranná obličejová maska (respirátor) Standard	30 %
B.	Nabídková cena za 1 ks – Ochranná obličejová maska (respirátor) Light	50 %
C.	Nabídková cena za 1 ks – Zdravotnická obličejová maska pro jednorázové použití (rouška)	20 %

Zdroj: vlastní zpracování dle⁹⁶

Lhůta pro podání nabídek byla stanovena zadavatelem do 2.8.2021, 12:00.

Celkem se do zadávacího řízení přihlásily 4 potenciální dodavatelé:

Tabulka č. 6: Účastníci zadávacího řízení

Pořadové číslo nabídky	Název/obchodní firma/jméno a příjmení účastníka	Sídlo	IČO
1.	General Public s.r.o.	Hybešova 167/18, Rybáře, 360 05 Karlovy Vary	04788800
2.	SPUR a.s.	Třída Tomáše Bati 299, Louky, 763 02 Zlín	4690098
3.	JAMEL FASHION s.r.o.	Klišanská cesta 1222, Námestovo 029 01, Slovenská republika	36390356
4.	NANORESPI s.r.o.	Krhanická 989/19, Kamýk, 142 00 Praha 4	10745815

Zdroj: vlastní zpracování dle⁹⁷

⁹⁶ STRÁNSKÝ, Lukáš. Hlavní město Praha. *Výzva k předložení cenové nabídky*. Praha. 2021.

⁹⁷ STRÁNSKÝ, Lukáš. Hlavní město Praha. *Protokol o posouzení nabídek*. Praha. 2021.

Z Protokolu o posouzení nabídek ze dne 16. srpna 2021

Komise pro posouzení a hodnocení nabídek byla ustanovena na základě rozhodnutí ředitele zadávajícího odboru MHMP ze dne 21.7.2021 a sešla se ve složení:

- Ing. Alžběta Trůblová
- Hana Zákostelská
- Renáta Hrdlicová

Na základě tohoto jednání byly komisí ze zadávacího řízení vyřazeny tři výše uvedené nabídky (v tabulce šedě označené) od společností General Public s.r.o., SPUR a.s. a JAMEL FASHION s.r.o. z následujících důvodů:

- nabídka účastníka General Public s.r.o. neobsahovala nabídkovou cenu za hodnotící kritérium položky B, kvůli čemuž komise doporučila vyloučení účastníka ze zadávacího řízení pro nesplnění zadávacích podmínek;
- nabídka účastníka SPUR a.s. neobsahovala doklad prokazující splnění ekonomické kvalifikace a doklady prokazující technickou kvalifikaci obsahovaly nedostatky; na výzvu k doplnění nedostatků nebyly doplněny, kvůli čemuž komise doporučila vyloučení účastníka z důvodu nesplnění kvalifikace;
- nabídka účastníka JAMEL FASHION s.r.o. neobsahovala doklad prokazující splnění ekonomické kvalifikace, překlad z polštiny k dokladu o prokázání technické kvalifikace pro typ A a chyběl doklad prokazující technickou kvalifikaci k typu B; na výzvu k doplnění nedostatků nebyly doplněny, kvůli čemuž komise doporučila vyloučení účastníka z důvodu nesplnění kvalifikace.

Na celém Protokolu o posouzení nabídek ze dne 16.8.2021 je stěžejní závěr komise, jehož znění je následující:

„Hodnocení nabídek nebylo provedeno z důvodu, že v zadávacím řízení zbyla jediná nabídka. Komise v této souvislosti konstatuje, že nabídka účastníka NANORESPI s.r.o., IČO: 10745815, se sídlem Krhanická 989/19, Kamýk, 142 00

Praha, 4 s nabídkovou cenou za 1 ks – Ochranná obličejová maska (respirátor) Standard Kč bez DPH: 4,00 Kč bez DPH, s nabídkovou cenou za 1 ks – Ochranná obličejová maska (respirátor) Light: 12,00 Kč bez DPH a s nabídkovou cenou za 1 ks Zdravotnická obličejová maska pro jednorázové použití (rouška): 0,60 Kč bez DPH, je z hlediska splnění zadávacích podmínek vhodná, neboť účastník prokázal splnění podmínek účasti v zadávacím řízení v požadovaném rozsahu, jeho nabídka neobsahuje mimořádně nízkou nabídkovou cenu a je zpracována v souladu se zadávacími podmínkami. Komise tak doporučuje zadavateli vybrat k plnění veřejné zakázky tohoto účastníka.“⁹⁸

Na základě tohoto závěru došlo předsedou komise k vyzvání přítomných členů/náhradníků komise k případnému vyjádření opačného názoru k výše uvedeným závěrům včetně odůvodnění. Žádný z členů/náhradníků komise tak neučinil.

Výsledkem závěru komise bylo vybrání k plnění veřejné zakázky účastníka NANORESPI s.r.o., se kterým byla uzavřena níže popsaná rámcová dohoda.

Z Rámcové dohody č. DOH/01/01/002070/2021

Jedná se o dohodu uzavřenou dle § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník mezi hlavním městem Prahou (kupujícím) a společností NANORESPI s.r.o. (prodávajícím). Předmětem dohody byla dodávka s názvem „Dodávka ochranných obličejových masek pro MHMP.“ Veřejná zakázka byla vedena na profilu kupujícího jakožto zadavatele pod č. ID: SLU/MZ/0050/21. Celková maximální cena všech dodávek byla stanovena na 1.500.000,00 Kč bez DPH. Smlouva byla podepsaná dne 16.8.2021 kupujícím – Ing. Lukášem Stránským za hlavní město Prahu a dne 30.8.2021 prodávajícím – Pavlem Zvěřinou, jednatelem společnosti NANORESPI s.r.o.

⁹⁸ STRÁNSKÝ, Lukáš. Hlavní město Praha. *Protokol o posouzení nabídek*. Praha. 2021.

Tabulka č. 7: Jednotkové ceny

Druh zboží	Velikost	Cena v Kč bez DPH za ks	Sazba DPH v %	Cena v Kč včetně DPH za ks
Ochranná obličejová maska Standard gramáž 8-11 g, dvojitá vrstva meltblown	S, M, L	4	0	4
Ochranná obličejová maska Light (lehká, letní) – gramáž 2,5-3,5 g	S, M, L	12	0	12
Zdravotnická obličejová maska pro jednorázové použití – ústenka – rouška	Univerzální	0,6	21	0,726

Zdroj: vlastní zpracování dle⁹⁹

Tabulka č. 8: Výše skutečně uhrazené ceny za splnění veřejné zakázky

1.	Název zakázky	Dodávka ochranných obličejových masek pro MHMP
2.	ID na profilu zadavatele	SLU/MZ/0050/21, systémové číslo: P21V00198738
3.	Zadavatel	Hlavní město Praha Se sídlem Praha 1, Mariánské náměstí 2/2, PSČ: 110 01 IČO: 00064581
4.	Dodavatel	NANORESPI s.r.o. Se sídlem Krhanická 989/19, Kamýk, 142 00 Praha 4 IČO: 10745815

⁹⁹ STRÁNSKÝ, Lukáš. Hlavní město Praha. *Rámcová dohoda č. DOH/01/01/002070/2021*. Praha. 2021.

5.	Předpokládaná hodnota VZ	1 500 000,00 Kč bez DPH	1 815 000,09 Kč s DPH
6.	Celková cena dle smlouvy	1 500 000,00 Kč bez DPH	1 815 000,09 Kč s DPH
7.	Platnost smlouvy od 31.8.2021 maximálně do 31.12.2021, objem plnění vyčerpán		
8.	Výše skutečně uhrazené ceny za rok 2021	1 500 000,00 Kč bez DPH	1 815 000,09 Kč s DPH
9.	Výše skutečně uhrazené ceny za plnění dle smlouvy	1 500 000,00 Kč bez DPH	1 815 000,09 Kč s DPH

Zdroj: vlastní zpracování dle¹⁰⁰

Jak vyplývá z tabulky, došlo k úhradě celé předpokládané částky, tzn. 1.500.000,00 Kč bez DPH, tj. 1.815.000,00 Kč s DPH. Dokument byl vystaven dne 7.12.2021, kdy byl objem plnění již vyčerpán.

5 - ANALÝZA VYBRANÝCH VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK MINISTERSTVA VNITRA A MINISTERSTVA ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY Z ROKU 2020

Veřejné zakázky Ministerstva vnitra na nákupy osobních ochranných prostředků (dále jen OOP) a zdravotnických prostředků (dále jen ZP) z období od 1. ledna 2020 do 31. srpna 2020 v hodnotě 8,5 mld. Kč včetně dopravy a souvisejících služeb vzbudily vzhledem k vynaloženým prostředkům četné polemiky. K těmto nákupům se kriticky vyjádřili například Ministerstvo financí České republiky Nejvyšší kontrolní úřad České republiky, který v této souvislosti vydal kontrolní závěr s názvem *Kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. 20/32*.

Obsahem kontroly NKÚ byly tyto závěry:

- podcenění přípravy na pandemii nových infekčních onemocnění

¹⁰⁰ STRÁNSKÝ, Lukáš. Hlavní město Praha. *Výše skutečně uhrazené ceny za splnění veřejné zakázky podle § 219 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů*. Praha. 2021.

- poslední aktualizace Pandemického plánu České republiky naposledy z roku 2011
- zpožděná reakce Ministerstva zdravotnictví na nedostatečné množství ochranných pomůcek ve zdravotnických zařízeních
- chaos v nákupech ochranných pomůcek – na Ministerstvu zdravotnictví i na Ministerstvu vnitra pracovaly nezávislé, a především nespolupracující nákupní týmy

Výsledek:

- nevýhodně smluvní podmínky
- výrazné rozdíly v cenách srovnatelných OOP
- nedostatek kvality OOP
- problémy s dopravou ze zahraničí

Prezident NKÚ Miloslav Kala k výsledkům kontroly uvedl, že *„výsledky kontroly ukázaly, že stát podcenil přípravy na krize a na problémy při jejich zvládní. Cílem naší kontroly je poučit se. Doufám proto, že informace, s nimiž NKÚ přichází, budou skutečně využity a napomůžou k tomu, aby nás v budoucnu podobné události nezaskočily, abychom byli připraveni rychle, smysluplně a zároveň hospodárně reagovat.“*¹⁰¹

Zpráva především dokládá, že příprava zdravotnického systému na epidemie s výskytem nových infekčních onemocnění byla Ministerstvem zdravotnictví významně a dlouhodobě podceňována, což vedlo k nepřipravenosti českého státu na pandemii onemocnění COVID-19. Od roku 2011 navíc nedošlo k aktualizaci Pandemického plánu České republiky. Pohotovostní zásoby OOP a ZP ve Správě státních hmotných rezerv se taktéž nezměnil a na konci roku 2019 zde bylo

¹⁰¹ Nejvyšší kontrolní úřad. *Stát podcenil přípravu na pandemii. Nákupy ochranných pomůcek provázel chaos, výrazné cenové rozdíly, nedostatky v jejich kvalitě i problémy s dopravou* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/stat-podcenil-pripravu-na-pandemii--nakupy-ochrannych-pomucek-provazel-chaos--vyrazne-cenove-rozdily--nedostatky-v-jejich-kvalite-i-problemy-s-dopravo-id11735/>

evidováno na 10 tisíc respirátorů. Vlastní zásoby fakultních nemocnic čítaly necelých 5,5 tisíc respirátorů typu FFP3, což bylo množství pro 20 % odborného personálu (navíc pouze pro několik hodin plného užívání).

Reakce Ministerstva zdravotnictví na nedostatečné množství OOP a ZP ve zdravotnických zařízeních přišla se zpožděním. Nákup těchto prostředků nebyl zahájen ani v momentě, kdy ještě byly dostupné na trhu. Těsně před tím, než byl vyhlášen nouzový stav (12. března 2020), nestihlo Ministerstvo zdravotnictví nakoupit v otevřeném zadávacím řízení dostatečné množství těchto ochranných prostředků. Následně vláda České republiky vyhlásila nouzový stav a pověřila Ministerstva zdravotnictví a vnitra, aby provedla přímé nákupy OOP a ZP za využití výjimky ze ZZVZ. Došlo tak k nakoupení OOP a ZP v celkové hodnotě 7,5 mld. Kč těmito resorty. Další necelá miliarda korun zaměřila na dopravu a související služby.

Nákupy se vyznačovaly významnými cenovými rozdíly. Nejvýznamnější výkyvy u dílčích typů OOP a ZP byly zaznamenány jak zpočátku vyhlášení nouzového stavu, tak i s několikátýdenním odstupem, kdy již toto zboží bylo lépe sehnatelné. Ceny za jediný kus se tak lišily i o stovky korun. Ministerstvo vnitra nakoupilo respirátory typu FFP3 za 60 Kč, ale i za 422 Kč za jediný kus. Ministerstvo zdravotnictví nakoupilo respirátory typu FFP2 až za 777 Kč za jediný kus. Pro srovnání dnes lze koupit respirátory typu FFP2 za 9 Kč¹⁰² a FFP3 za 28,92 Kč.¹⁰³

Nákupy ministerstev zdravotnictví i vnitra byly poznamenány nejenom časovou tísní a celkovým nedostatečným množstvím OOP a ZP na domácím i celosvětovém trhu, ale také dalším podstatným faktorem. Tím byla existence dvou samostatných a vzájemně nespolutracujících týmů, čímž byla oslabena pozice státu při cenovém vyjednávání a snížila se transparentnost nákupů. Díky kontrole bylo

¹⁰² Svět svítidel. *Levné Respirátory FFP2 a respirátory FFP3* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.svet-svitidel.cz/respiratory-ffp2-a-ffp3/?sort=low>

¹⁰³ Prozdravotniky.cz. *Třída FFP3* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.prozdravotniky.cz/trida-ffp3/?order=price>

zjištěno, že nákupy byly chaotické, objevovaly se řady nedostatků v dokumentaci jednotlivých kroků nákupu. Za rizikové kontroloři označili především uzavírání smluv s neprokazatelně prověřenými dodavateli. V souhrnu tyto chyby vedly ke značnému cenovému rozptylu, nedostatečné kvalitě jednotlivých typů OOP a k uzavření pro stát nevýhodně sjednaných smluv.

987 mil. Kč – tolik bylo vydáno Ministerstvem zdravotnictví a Ministrem vnitra za leteckou a železniční dopravu OOP a ZP z Číny. Zboží bylo přepraveno také pro soukromé subjekty, přičemž náklady na tuto přepravu se vyšplhaly na 81 mil. Kč. Problém spočíval v neošetření podmínek platby za dopravu ve smlouvě s těmito soukromými subjekty.

Nedostatky byly zjištěny také v distribuci, evidenci a výdeji nakoupeného zboží. Z počátku nebyly k dispozici distribuční modely OOP a ZP. Značné rozdíly byly zaznamenány také v distribuci těchto ochranných prostředků do jednotlivých krajů na základě přepočtu na obyvatele. Distribuce konečným příjemcům OOP a ZP a v jednotlivých krajích a obcích nemohla být NKÚ prověřena z důvodu zákonem stanovené působnosti.

Evropská komise doporučila prověření kvality respirátorů. Z toho důvodu ministerstva zdravotnictví a vnitra nechala kvalitu respirátorů otestovat veřejnou výzkumnou institucí. Kontrole kvality byly podrobeny respirátory bez certifikace, kterou uznává EU. Problém byl v očekávání Ministerstva vnitra, že tuzemští dodavatelé dodají OOP včetně platné certifikace pro evropský trh. To vedlo k tomu, že většina těchto objednávek nebyla vůbec podrobena testování kvality. Dodávky OOP pro Ministerstvo vnitra ve většině případů certifikát neobsahovaly.

„NKÚ prověřil část protokolů o zkoušce testovaných OOP, a to z objednávek 28,3 milionu kusů v hodnotě přibližně 1,8 miliardy korun. Kontroloři zjistili, že 13,3 milionu vzorků respirátorů testům napoprvé nevyhovělo. V některých případech se zboží z jednotlivých dodávek neshodovalo s testovaným vzorkem a u některých

*dodávek nebylo zboží testováno vůbec. Existuje tak riziko, že pracovníci zdravotních a sociálních služeb dostali OOP, které nevyhověly testům kvality.*¹⁰⁴

Tabulka č. 9: Klíčové údaje za leden až srpen 2020

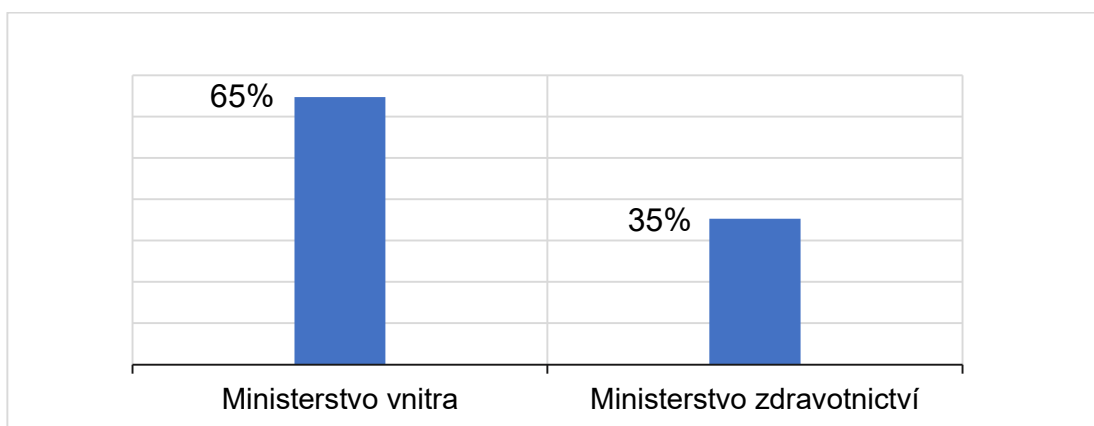
Údaj	Množství
Celkový objem prostředků vynaložených na OOP, ZP a služby	8,5 mld. Kč
Počet ústenek (roušek) nakoupených státem v celkové hodnotě 1,9 mld. Kč	178 mil. ks
Počet respirátorů FFP3 nakoupený státem v celkové hodnotě 422 mil. Kč. (z toho MV 10 % a MZd 90 %)	2,7 mil. ks
Počet respirátorů FFP2 nakoupených státem v celkové hodnotě 2,4 mld. Kč	31,7 mil. ks
Počet plicních ventilátorů pořízených centrálním nákupním týmem MZd	288
Počet dodavatelů OOP a ZP, kterým bylo uhrazeno 74 % z 7,5 mld. Kč za dodaný materiál do ČR	14
Prostředky přímo vynaložené za leteckou a vlakovou přepravu materiálu do ČR včetně souvisejících služeb	987 mil. Kč
Přibližný počet ks materiálu respirační ochrany ve státních hmotných rezervách a ve fakultních nemocnicích před vyhlášením pandemie onemocnění COVID-19	15,420 ks
Přibližný finanční objem materiálu naskladněný u SSHR na základě nákupů MZČR po prvním vyhlášení nouzového stavu	3 mld. Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle¹⁰⁵

¹⁰⁴ Nejvyšší kontrolní úřad. *Stát podcenil přípravu na pandemii. Nákupy ochranných pomůcek provázel chaos, výrazné cenové rozdíly, nedostatky v jejich kvalitě i problémy s dopravou* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/stat-podcenil-pripravu-na-pandemii--nakupy-ochrannych-pomucek-provazel-chaos--vyrazne-cenove-rozdily--nedostatky-v-jejich-kvalite-i-problemy-s-dopravo-id11735/>

¹⁰⁵ Nejvyšší kontrolní úřad. *Datová příloha ke kontrolnímu závěru č. 20/32* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=11675>

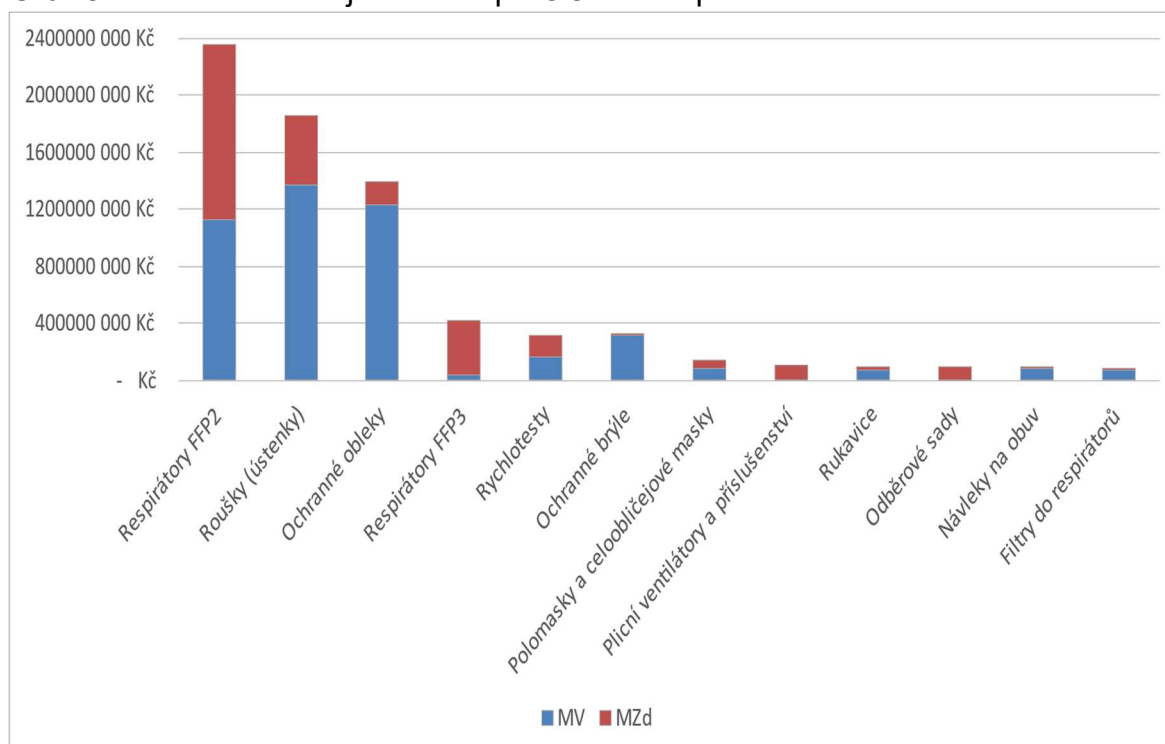
Graf č.1: Vynaložené peněžní prostředky za nákupy celkem

Zdroj: vlastní zpracování dle¹⁰⁶

Z grafu lze vidět, že téměř 65 % finančních prostředků za nákupy bylo vynaloženo Ministerstvem vnitra. Zbývajících 35 % připadlo na Ministerstvo zdravotnictví.

Graf č. 2: Porovnání objemu nákupů OOP a ZP podle druh

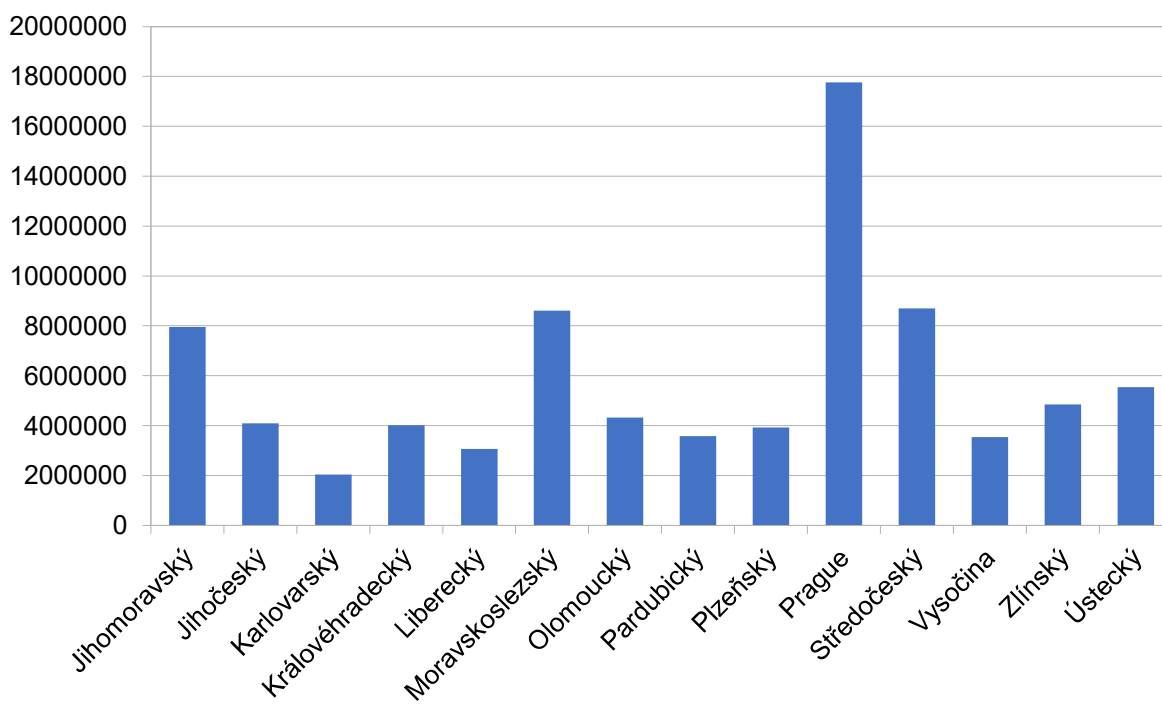
Zdroj: vlastní zpracování dle¹⁰⁷

¹⁰⁶ Nejvyšší kontrolní úřad. *Datová příloha ke kontrolnímu závěru č. 20/32* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=11675>

¹⁰⁷ Nejvyšší kontrolní úřad. *Datová příloha ke kontrolnímu závěru č. 20/32* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=11675>

Z údajů znázorněných graf č. 2 vyplývá, že většinový objem nákupů OOP a ZP uskutečnilo Ministerstvo vnitra v případě roušek (ústenek), ochranných obleků, ochranných brýlí, rukavic, návleků na obuv či filtrů do respirátorů. Ministerstvo zdravotnictví se zaměřilo naopak nejvíce na respirátory FFP3, plicní ventilátory a odběrové sady. Téměř ve shodném poměru byly nakoupeny respirátory FFP2 a rychlotesty.

Graf č. 3: Objem OOP distribuovaných do krajů

Zdroj: vlastní zpracování dle ¹⁰⁸

Graf č. 3 znázorňuje celkové množství kusů OOP poskytnutých jednotlivým krajům a rovněž poskytuje pohled na počet kusů OOP v přepočtu na jednoho obyvatele kraje. Absolutně nejvíce OOP bylo distribuováno do hlavního města Prahy (přes 17 mil. kusů), dále pak do Středočeského, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje (v těchto případech vždy okolo 8 mil. kusů).

¹⁰⁸ Nejvyšší kontrolní úřad. *Datová příloha ke kontrolnímu závěru č. 20/32* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=11675>

Naopak nejméně OOP bylo dodáno do Karlovarského kraje (2 mil. kusů). V přepočtu na obyvatele bylo nejvíce OOP poskytnuto Hlavnímu městu Praze, Královéhradeckému a Zlínskému kraji, nejméně pak Středočeskému a Jihočeskému kraji.

6 - KOMPARACE VYBRANÝCH VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Nyní dojde k porovnání výše popsaných veřejných zakázek s uvedením shodných a odlišných bodů. Začne-li se shodnými body, snadno se dospěje k závěru, že v obou případech se jedná o veřejné zakázky, kdy zadavatelem je veřejný činitel. Dalším shodným bodem je předmět veřejné zakázky, kterým je objednávka osobních ochranných prostředků. Tím výčet shodných prvků končí. Přejde-li se nyní k uvedení toho, co tyto veřejné zakázky odlišuje, bude se jednat o podstatně širší výčet.

Vliv souvisejících událostí

Jako první lze uvést termín veřejných zakázek. Na první pohled se jedná o rozdíl pouhého jediného roku – zatímco analyzované veřejné zakázky Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva vnitra (dále jen veřejné zakázky **A**) se uskutečnily v průběhu roku 2020, veřejná zakázka Hlavního města Prahy (dále jen veřejná zakázka **B**) pochází z roku 2021. Za normálních okolností by rozdíl jediného roku nebyl ničím zvláštním. Je však nutné připomenout, k jakým událostem na počátku roku 2020 došlo. Začátek roku 2020 představoval rozšíření onemocnění COVID-19 do Evropy (Itálie) a následně i do České republiky (1. března 2020). Následující události nabraly rychlého spádu.

Koronavirus se začal šířit geometrickou řadou, postupně narůstaly počty nakažených, hospitalizovaných a také zemřelých. Onemocnění COVID-19 vyvolává virus SARS-CoV-2 a způsobuje akutní respirační syndrom. Zakrývání a ochrana dýchacích cest spolu s důkladnou hygienou se staly prvotní hlavní zbraní v boji proti pandemii. Problém však spočíval v nedostatečném množství těchto

ochranných pomůcek. Stav zásob ve Správě státních hmotných rezerv se nezměnil od roku 2019 a čítal na 10 tisíc respirátorů.

Dalších 5,5 tisíc respirátorů měly k dispozici fakulní nemocnice ve vlastních zásobách. Po respirátorech začala být celosvětová poptávka za současné nedostatečné nabídky. V této souvislosti byla pro veřejné zakázky A umožněna výjimka ze ZZVZ. Mediální pozornost, časový tlak, zmíněné nedostatečné množství respirátorů, celkový chaos a panika vedly k uzavření pro stát značně nevýhodných veřejných zakázek na dodávky ochranných prostředků. Z analýzy veřejných zakázek A vyplývá, že v roce 2020 bylo prioritou zajištění jakéhokoliv množství respirátorů za jakoukoliv cenu. Kvantita měla přednost před kvalitou a cenou. Oproti tomu veřejná zakázka B byla zadána o rok později, kdy situace byla jiná. Roušky a respirátory již nebyly nedostatkovým či předraženým zbožím. V roce 2021 tedy nic nebránilo standardnímu zadání veřejné zakázky.

Po březnu 2020, tedy na počátku pandemie, byly vlády tlačeny voláním po akceschopnosti, což může vysvětlovat zvolené postupy, nikoliv je ale omlouvat. Vedle kontrolních orgánů jako je NKÚ to byli i Parlament ČR a soudní soustava, které vládám poskytovaly během této kritické situace zpětnou vazbu. Na to, zda během počátku pandemie tato kontrola fungovala efektivně, se ve svém výzkumu ostatně zaměřil Petrov. Dle něho sice obě komory poukazovaly na přehlížené problémy a usilovaly o větší transparentnost, nicméně vláda této zpětné vazbě nevěnovala dostatečnou pozornost.¹⁰⁹

Cena, množství

Na veřejné zakázky A z ledna až srpna 2020 bylo vydáno 8,5 mld. Kč, které zajistily mimo jiné 178 mil. ks roušek, 2,7 mil. ks respirátorů FFP3 a 31,7 mil. ks respirátorů typu FFP2. Zatímco respirátory typu FFP3 se podařilo nakoupit v cenovém rozpětí 60-422 Kč za jediný kus, cena respirátorů typu FFP2 se v nejkritičtější fázi boje s koronavirem vyšplhala až na 777 za jediný kus. Tím se

¹⁰⁹ PETROV, Jan. The COVID-19 emergency in the age of executive aggrandizement: what role for legislative and judicial checks? In: The Theory and Practice of Legislation, 8(1-2), 2020, s. 92.

podářilo přeplatit respirátory FFP3 téměř 15x a FFP2 až neuvěřitelně 86x oproti cenám roku 2022.

Ceny respirátorů u veřejné zakázky B začínaly na 0,60 Kč (0,726 Kč s DPH) za jeden kus zdravotnické obličejové masky pro jednorázové použití (ústěnky/roušky); cena za 1 kus letní ochranné obličejové masky byla smluvena na 12 Kč a ochranná obličejová maska standard pak přišla na 4 Kč za kus. Na veřejnou zakázku B bylo celkem vynaloženo 1500.000,00 Kč (1.815.000,09 Kč s DPH).

Kvalifikační požadavky splnění

Zatímco u veřejné zakázky B spočívaly požadavky na kvalifikaci ve splnění základní a profesní způsobilosti, ekonomické a technické kvalifikaci, veřejné zakázky A se uzavíraly s neprokazatelně prověřenými dodavateli. Výsledkem bylo dodání nekvalitních respirátorů i bez certifikace pro EU.

Časový rámec

Podle dostupné dokumentace u veřejné zakázky B probíhalo zadávací řízení od 22. července, ze kdy pochází Výzva k předložení cenové nabídky, do 16. srpna 2022, kdy byl vybrán dodavatel a uzavřena rámcová dohoda do 31.12.2021.

Veřejné zakázky A trvaly průběžně od ledna do srpna, kdy bylo vybráno 14 různých dodavatelů, vydáno 1.111 faktur, uskutečněno 594 objednávek a dodáno 1.394 dodacích listů.

Organizace

U veřejné zakázky B lze spatřovat organizovanost celého zadávacího řízení, kompletní dokumentaci a dbání na splnění kvalifikačních požadavků.

Veřejné zakázky A se vyznačovaly chaotickou organizací, nespolupracujícími nezávislými týmy, chybami v dokumentaci, neprověřováním dodavatelů.

7 - NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Na základě provedené analýzy vybraných veřejných zakázek a provedení jejich vzájemné komparace lze vyvodit následující návrhy a doporučení pro praxi. Z důvodu lepší přehlednosti byly návrhy a doporučení rozděleny zvlášť na návrhy a doporučení pro stát, návrhy a doporučení pro zadavatele a návrhy a doporučení pro dodavatele.

Návrhy a doporučení pro stát

- Navýšit zásoby ochranných pomůcek ve Státní správě hmotných rezerv. Otázka, jak velké by měly být zásoby je diskutabilní. Státní správa hmotných rezerv na svých internetových stránkách prohlašuje, že „*pro takové případy, jako byla pandemie Covid-19, máme zásoby ochranných pomůcek až na dva měsíce. Pokud by byl v České republice vyhlášen nouzový stav, tak bychom tyto zásoby podle rozhodnutí vlády uvolnili.*“¹¹⁰
- Stav zásob revidovat na roční frekvenci se zohledněním pravděpodobnosti výskytu nového (dalšího, jiného) respiračního onemocnění, které by si vyžádalo nošení ochranných pomůcek k zabránění jeho šíření.
- Pravidelně analyzovat hrozby a včas reagovat na náznaky hrozícího šíření nákazy a tomu přizpůsobovat situaci a stav zásob.
- Z analýzy vyplynulo, že Pandemický plán České republiky nebyl aktualizován od roku 2011. Odtud plyne další doporučení směřující pravidelné revizi, nejlépe na roční bázi s pravidelným vyhodnocováním zdravotní situace v celém světě.
- V souvislosti s neefektivní distribucí OOP do jednotlivých krajů, která ve svém výsledku byla nerovnoměrná a tím pádem nespravedlivá, navrhuji zavedení informačního systému pro efektivnější, a především spravedlivější distribuci OOP mezi jednotlivé kraje a tím pádem občany. Fungování systému si představuji tak, že stát provede distribuci jednotlivým krajům na

¹¹⁰ Státní správa hmotných rezerv. *Pandemie* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnost/pandemie/>

základě počtu obyvatel v krajích včetně případné rezervy. V dalším kole by kraje rozdělily ochranné pomůcky mezi jednotlivá města.

- S ohledem na chaos, který panoval zpočátku rozšíření pandemie a při kterém vedle sebe, nikoliv však spolu, fungovaly dva pracovní týmy – jeden za Ministerstvo zdravotnictví, druhý za Ministerstvo vnitra – navrhuji vytvoření jediného krizového týmu pro zadávání veřejných zakázek na ochranné prostředky. Tím by se předešlo zbytečným komplikacím plynoucích z této decentralizace.
- Zefektivnit systém monitoringu rizik a jejich vyhodnocování, například ve spolupráci s vědci. Slibným náznakem v tomto směru bylo ustanovení virtuálního vědeckého hubu s názvem *Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik*, a to v roce 2022.¹¹¹

Návrhy a doporučení pro zadavatele

- Dodržovat zásady pro zadávání veřejných zakázek.
- Prověřovat dodavatele.
- Trvat na odpovídajících kvalifikačních požadavcích.
- Vynahradiť si dostatečné množství času na zadávací řízení za účelem vybrání nejlepšího dodavatele.
- Snažit se o nalezení rovnováhy mezi poměrem cena/kvalita.

Návrhy a doporučení pro dodavatele

- Řádně dodržovat kvalifikační požadavky.
- Dodat veškeré požadované dokumenty, potvrzení.
- Rychle a včas reagovat na případné výzvy k odstranění/doplnění nedostatků.

¹¹¹ Tvoří jej špičkoví čeští vědci z Univerzity Karlovy, Masarykovy univerzity a Akademie věd. Více o institutu je k nalezení zde: <https://www.syri.cz/o-nas>

ZÁVĚR

Jádro práce s názvem Veřejné zakázky hlavního města Prahy spočívalo v komparaci a hodnocení vybraných veřejných zakázek hlavním městem Prahou (Městskou policií hl. m. Prahy) a dvěma ministerstvy – Ministerstvem vnitra a Ministerstvem zdravotnictví. Na základě uskutečněné analýzy vybraných případů došlo k vyvození vhodných návrhů a doporučení pro praxi.

V úvodu práce byly položeny tyto otázky:

- 1. Do jaké míry se odlišoval přístup k veřejným zakázkám v případech nákupů ochranných pomůcek pro boj s COVID-19, a to mezi hl. městem Prahou a zástupci orgánů státní správy, kterými jsou Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zdravotnictví?*

Přístup k veřejným zakázkám v případech nákupů ochranných pomůcek pro boj s COVID-19 mezi hl. městem Prahou a zástupci orgánů státní správy, kterými jsou Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zdravotnictví se lišil do té míry, do které jsou mezi těmito veřejnými zakázkami významné rozdíly co do vlivu souvisejících událostí (vzhledem k jednoletému rozestupu obou zakázek, které reagovaly na odlišnou situaci v návaznosti na rozšíření COVID-19). Další rozdíl v přístupu k veřejným zakázkám lze spatřovat v ceně a objemu nakupovaných ochranných prostředků, stejně jako v kvalifikačních požadavcích na splnění veřejných zakázek, časovém rámci a organizaci, která vstoupila do daných veřejných zakázek coby její zadavatel.

- 2. Jaké faktory ovlivňovaly případné odlišné přístupy?*

Hlavním faktorem, který ovlivnil dané odlišné přístupy, byla jednak zcela jiná globální i tuzemská situace u obou zakázek co do rozšíření nemoci COVID-19, v období zadání veřejných zakázek, stejně jako objem nakupovaných ochranných prostředků. Projevily se zde problémy, na které upozorňuje NKÚ, tedy neefektivnost ve zpracování veřejné zakázky, jejímž zadavatelem bylo Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zdravotnictví.

3. *Bylo v těchto případech postupováno ve shodě se základními zásadami veřejných zakázek?*

Ano, v případě veřejných zakázek bylo postupováno ve shodě se základními zásadami veřejných zakázek, tj. v souladu se zásadou transparentnosti, rovného zacházení, zákazu diskriminace a zásadou přiměřenosti. NKÚ sice upozornil u veřejných zakázek, jejichž zadavatelem bylo Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zdravotnictví na určité problémy, které se těchto zásad týkaly, avšak nikde v žádné jejich zprávě není výslovně uvedeno, že by došlo k přímému porušení či přestoupení těchto zásad a nelze tedy považovat danou zakázku za neregulérní. Ze závěru šetření NKÚ však vyplývá, že u této zakázky stát podcenil přípravy na krizi a na problémy při jejich zvládnutí. A dodává, že toto rozhodnutí uvádí proto, aby si z něj stát vzal pro příště ponaučení a lépe zareagoval na budoucí situaci.

Práce byla celkově rozdělena na dvě části, tj. část teoretickou a aplikační a skládala se z celkem sedmi samostatných kapitol. V úvodu textu byl vytyčen cíl práce, a to včetně postupu a metod, kterými byly zodpovězeny otázky práce. První kapitola byla věnována ekonomické podstatě veřejných zakázek. Druhá kapitola se soustředila na přístup k problematice veřejných zakázek z hlediska práva. Vedle přehledu právních předpisů kapitola přinesla i informace ohledně zásad zadávání veřejných zakázek a typů veřejných zakázek. Poslední kapitola teoretické části práce pojednávala o nelegálních jevech v oblasti veřejných zakázek a o institucionálním zajištění veřejného zájmu.

Stěžejní část této práce spočívala v aplikační části, jejímž cílem bylo porovnat vybrané veřejné zakázky. V sedmé kapitole byla analyzována veřejná zakázka hlavního města Prahy z roku 2021 na dodávku ochranných obličejových masek pro Městskou policii hl. m. Prahy. V osmé kapitole byly analyzovány státní veřejné zakázky, jejichž účelem byl rovněž nákup ochranných pomůcek. Konkrétně se jednalo o zakázky Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva vnitra, které byly realizovány v období od ledna do srpna roku 2020. Devátá kapitola srovnala vybrané veřejné zakázky, a to hned z několika hledisek. Prvním byl vliv

souvisejících událostí. Za druhé kritérium k porovnání byli vybrány cena (celková i jednotková) a množství. Třetím kritériem byly kvalifikační požadavky. Současně byly vybrané veřejné zakázky hodnoceny na základě časového rámce a komplexní organizace. Poslední kapitola pak na základě uskutečněné analýzy poskytla vlastní návrhy a doporučení pro praxi a to zvláště pro stát, zadavatele a dodavatele.

LITERATURA A PRAMENY

LITERATURA

ČERNOHORSKÝ, Jan. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing, 2020. Finance (Grada). ISBN 978-80-271-2215-8.

DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz. *Veřejné zakázky* [online]. 2020 [cit. 2022-06-03]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/verejne-zakazky-ppbi/2/>

DOLEŽALOVÁ, Helena. *Historie zadávání veřejných zakázek*. Ústav státu a práva AV ČR. Právník: Teoretický časopis pro otázky státu a práva, 1998.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8.

MÁČE, Miroslav. *Manažerské účetnictví veřejného sektoru*. Praha: Grada, 2018. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-2003-1.

PETROV, Jan. The COVID-19 emergency in the age of executive aggrandizement: what role for legislative and judicial checks? In: *The Theory and Practice of Legislation*, 8(1-2), 2020, s. 71-92.

SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách: jak poskytovat zákaznický orientované veřejné služby*. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-4819-1, s. 132.

PRAMENY

Česká komora architektů. *NOVÉ ZÁSADY ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK OD 1. 1. 2021* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.cka.cz/cs/pro-architekty/legislativa/caste-dotazy-faq/nove-zasady-zadavani-verejnych-zakazek-od-1-1-2021>

České noviny. *Prezidentem NKÚ bude dál Kala, Sněmovna ho zvolila kandidátem na jmenování* [online]. 2022 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prezidentem-nku-bude-dal-kala-snemovna-ho-zvolila-kandidatem-na-jmenovani/2181723>

Deník.cz. *Zeman jmenoval Mlsnu předsedou ÚOHS. Nenechte se odradit lobbisty, řekl* Zdroj: https://www.denik.cz/z_domova/zeman-mlsna-uohs-20201201.html [online]. 2020 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/zeman-mlsna-uohs-20201201.html

Deník veřejné správy. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2014 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: Metodika zadávání veřejných zakázek

Europa.eu. *Pravidla zadávání veřejných zakázek* [online]. 2022 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: https://europa.eu/youreurope/business/selling-in-eu/public-contracts/public-tendering-rules/index_cs.htm

Evropská unie. *Zadávání veřejných zakázek, nabídková řízení a smlouvy v rámci Evropské unie* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/live-work-study/public-contracts_cs

FRIEDRICH, Milan. Zprávy a informace ČKAIT. *Trestní odpovědnost veřejných zadavatelů* [online]. 2020 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <http://zpravy.ckait.cz/vydani/2020-01/trestni-odpovednost-verejnych-zadavatelu/>

JANUŠ, Jan. Lawyers & Business. *Káňová: Veřejné zakázky už se nezadávají jen na cenu* [online]. 2022 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://lawyersandbusiness.cz/kanova-verejne-zakazky-uz-se-nezadavaji-jen-na-cenu/>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Odbor národních a EU informačních systémů. *Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2020* [online]. Praha, 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:gbSS69NZRS0J:https://ec.europa.eu/docsroom/documents/47760/attachments/1/translations/cs/renditions/native+&cd=3&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>

Nejvyšší kontrolní úřad. *Datová příloha ke kontrolnímu závěru č. 20/32* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=11675>

Nejvyšší kontrolní úřad. *O nás* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/o-nas/>

Nejvyšší kontrolní úřad. *Stát podcenil přípravu na pandemii. Nákupy ochranných pomůcek provázel chaos, výrazné cenové rozdíly, nedostatky v jejich kvalitě i problémy s dopravou* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/stat-podcenil-pripravu-na-pandemii--nakupy-ochrannych-pomucek-provazel-chaos--vyrazne-cenove-rozdily--nedostatky-v-jejich-kvalite-i-problemy-s-dopravo-id11735/>

NKÚ. *Organizační struktura* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/>

NKÚ. *Prezident NKÚ* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/prezident-nku/>

PAVEL, Jan. Transparency International-Česká republika. *Veřejné zakázky v České republice: konkurence nebo transparentnost: Ekonomické aspekty veřejných zakázek* [online]. [cit. 2022-10-30].

PODEŠVA, Vilém, Lukáš SOMMER, Jiří VOTRUBEC, Martin FLAŠKÁŘ, Jiří HARNACH, Jan MĚKOTA a Martin JANOUŠEK. Česká advokátní komora: Bulletin advokacie. *Zásady zadávání veřejných zakázek* [online]. 2016 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zasady-zadavani-verejnych-zakazek?browser=mobi>

Portál pro vhodné uveřejnění. *Portál dodavatele* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.vhodne-uverejneni.cz/portal-dodavatele-verejne-zakazky-na-jednom-miste>

PROKOPOVÁ, Helena. Verejna-soutez.cz. *Od 1. ledna 2022 platí ve veřejných zakázkách nové limity* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.verejna-soutez.cz/service/novinky/Nove-limity-ve-verejnych-zakazkach-od-1-ledna-2022>

Prozdravotniky.cz. *Třída FFP3* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.prozdravotniky.cz/trida-ffp3/?order=price>

Státní správa hmotných rezerv. *Pandemie* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnost/pandemie/>

STRÁNSKÝ, Lukáš. Hlavní město Praha. *Protokol o posouzení nabídek*. Praha. 2021.

STRÁNSKÝ, Lukáš. Hlavní město Praha. *Rámcová dohoda č. DOH/01/01/002070/2021*. Praha. 2021.

STRÁNSKÝ, Lukáš. Hlavní město Praha. *Výše skutečně uhrazené ceny za splnění veřejné zakázky podle § 219 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů*. Praha. 2021.

Svět svítidel. *Levné Respirátory FFP2 a respirátory FFP3* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.svet-svitidel.cz/respiratory-ffp2-a-ffp3/?sort=low>

ŠILHÁNEK, Michal. EPravo.cz. *Novela zákona o zadávání veřejných zakázek – odpovědné zadávání* [online]. 2021 [cit. 2022-06-03]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novela-zakona-o-zadavani-verejnych-zakazek-odpovedne-zadavani-112498.html>

ŠMÍD, Vojtěch. ČVUT v Praze. : *PPP projekty a jejich porovnání s klasickým zadáváním veřejných zakázek* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: http://www.conference-cm.com/podklady/history2/referaty/Smid_Kaderabkova_ref.pdf

ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4694-4.

ŠVARŇÍČKOVÁ, Monika. Epravo.cz. *Odpovědné veřejné zadávání – nové základní zásady ZZVZ* [online]. 2021 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/odpovedne-verejne-zadavani-nove-zakladni-zasady-zzvz-112560.html>

Transparency International-Česká republika. *Veřejné zakázky v České republice: Korupce nebo transparentnost?* [online]. Praha, 2005 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: http://transint.xred.cz/doc/vz_studie_text.pdf, s. 13.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Poslání a kompetence* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Veřejné zakázky* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *ODPOVĚDNÉ ZADÁVÁNÍ JE NEZPOCHYBNITELNÝM TRENDEM, ZAZNĚLO DRUHÝ DEN MÁJOVÉ KONFERENCE* [online]. 2022 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/verejne-zakazky/3325-odpovedne-zadavani-je-nezpochybnitelym-trendem-zaznelo-druhy-den-majove-konference.html>

ÚOHS. *Organizační struktura Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/organizacni-struktura.html>

ÚOHS. *Vedení úřadu* [online]. 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/vedeni-uradu.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Poslání a kompetence* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu.html>

Verejna-soutez.cz. *Glossary* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: https://www.verejna-soutez.cz/service/slovnicek_pojmu

VOLF, Tomáš. *Novinky.cz. Novela má omezit korupci u veřejných zakázek* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-novela-ma-omezit-korupci-u-verejnych-zakazek-40407981>

VŠECHNY VEŘEJNÉ ZAKÁZKY NA JEDNOM MÍSTĚ. *PORTÁL DODAVATELE* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://podo.fen.cz/>

ZAHÁLKOVÁ, Kristýna. Frank Bold. *Zadávání veřejných zakázek: jaká pro něj platí pravidla a jak ho kontrolovat?* [online]. 2022 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z:

https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/hospodareni-obce-a-kraje/hospodareni-obce-a-kraje/rada/zadavani-verejnych-zakazek-jaka-pro-nej-pl#V_jak%C3%BDch_p%C5%99%C3%ADpadech_jde_o_ve%C5%99ejnou_zak%C3%A1zku

JUDIKATURA

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Zákon č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek.

Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

Zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností.

SEZNAM POUŽITÝCH OBJEKTŮ

SEZNAM POUŽITÝCH GRAFŮ

Graf č. 1: Vynaložené peněžní prostředky za nákupy celkem.....	65
Graf č. 2: Porovnání objemu nákupů OOP a ZP podle druhu.....	65
Graf č. 3: Objem OOP distribuovaných do krajů.....	66

SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka č. 1: Rozdíl mezi PPP a klasickými VZ	13
Tabulka č. 2: Silné a slabé stránky PPP a VZ.....	14
Tabulka č. 3: Přehled legislativy veřejných zakázek – Česká republika.....	16
Tabulka č. 4: Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.....	18

Tabulka č. 5: Dílčí kritéria hodnocení.....	56
Tabulka č. 6: Účastníci zadávacího řízení.....	56
Tabulka č. 7: Jednotkové ceny.....	59
Tabulka č. 8: Výše skutečně uhrazené ceny za splnění veřejné zakázky.....	59
Tabulka č. 9: Klíčové údaje za leden až srpen 2020.....	64